

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIX Nr. 3

KETVIRTADIENIS, VASARIO (FEBRUARY) 16, 1988

KAINA 25¢

Kasdien

**Apsaugok Dieve...
Negalima sakyti "Op!...
Ar verta džiaugtis
Skirtumas gal tik tas...**

Atsimenu, buržuazijos valdymo metais Lietuvoje, Panevėžio miesto varguomenės seni žmonės sakydavo: apsaugok Dieve nuo pono ar policininko, išlipusio iš vyžų... Todėl, kalbant apie prez. George Bush reikėtų sakyti, kad jis Amerikos varguomenei bus geresnis už prez. R. Reagan.

Reaganas iš Illinois miestelyje gyvenusios neturtingos airių šeimos išlipo ir eidamas nelabai gražiu gyvenimo keliu, pasiekė Baltuosius Rūmus. Tuo tarpu prez. George Bush, išlipęs iš Wallstryto milijonierių šeimos, pasiekė Baltuosius Rūmus.

Reaganas sakė, jog miestų užkaboriuose yra benamių dėl to, kad jiems ten patinka būti, o Bush inauguracijos metu pasakė, jog stengsimės daryti viską, kad Amerikoje benamių nebūtų.

• • •
Negalima sakyti "Op!" neperšokus per ravą. Taipgi negalima sakyti, kad prez. Bush varguomenei bus geresnis prezidentas už prez. Reaganą. Tačiau galima sutikti su Maskvos laikraščiu "Pravda", kad Reaganui stigo prez. Roosevelto intelekto, prez. Kennedy išsimokslinimo, prez. Carterio darbštumo.

Prezidentui George Bush nuo pat vaikystės išsimokslinimui buvo kuo palankiausios sąlygos, intelektualumo bei darbštumo atžvilgiais, atrodo, irgi nepėsčius. Todėl drąsiai galima sakyti, jis bus kitoks prezidentas negu buvo Reaganas.

Tačiau reikia turėti galvoje, kaip visiems savi marškiniai arčiau kūno, nėra abejonės ir prez. Bush milijonieriaus marškiniai arčiau jo kūno.

• • •
Chicagos laikraščio "Tribune" apžvalgininkas William Pfaff rašo, "washingtoniečiai turi pagrindo džiaugtis profesionalizmo sugrįžimu į valdžią ir ideologiško mėgėjiškumo pasišalinimu.

Išties, prez. George Bush ministrų kabinėtą susikomplektavo iš profesionalų politikierių patyrusių valdžioje savo srityse vadovauti. Bet ar dėl to reiktų džiaugtis, prašosi klausimas. Profesionalai savo ideologinius ir kitokius įsitikinimus padeda į šalį, kai bosu užduotus uždavinius reikia atlikti taip, kaip bosas nori. O kas yra Amerikos valdžios bosas, komentarų nereikia.

• • •
Nemaža laikraščio skaitytojų klausia, kas yra Lietuvoje ta "Lietuvos Laisvės Lyga".

"Lietuvos Laisvės Lyga" yra nacionalistų ekstremistų judėjimas, siekiantis Lietuvoje atstatyti buržuazinį režimą. Maždaug toks judėjimas, kaip pas mus išeivijoje

Lietuvoje šiemet žmonės išsiilgo tokių žiemų miškų.

ŽALIOJO RYTOJAUS PRANAŠAI

Erzelis kilo didelis — tūkstantinė minia, šaltukui spaudžiant, mindžikavo prie Lietuvos agropromoninio komiteto prieangio ir laukė „Zaliųjų“ paskelbtos akcijos pradžios. Išvakarėse visuose respublikos miestuose ir rajonų centruose sumirgo atsisaukimai, kuriuose sakoma „Zalieji prieš agropromą“. Šis neregėtas ligi šiol Lietuvai renginys — pirmoji vieša mūsų krašto „Zaliųjų“ judėjimo akcija. Ir, kaip rodo jos mastas, turėsianti būti efektyvi. Juoba kad ir truko ji nuo 10 iki 24 gruodžio.

Lietuvos „Zalieji“ apie save pasakė vos lapkričio mėnesį. Apie tai kilo daug kalbų, bet dar daugiau buvo laukiama, kuo jie pradės savo veiklą. Kuo gi agropromas nusikalto „Zaliesiems“? Į šį klausimą reikia atsakyti taip: tuo, kad nusikalto visai tautai.

Štai ką apie akcijos priežastis ir tikslus pasakė Lietuvos „Zaliųjų“ koordinacinės tarybos narys, LTSR Mokslų Akademijos prezidento skyriaus viršininko pavaduotojas Saulius Lapienis:
— Šiandien, nors ir kiek pavėluotai, mokslininkai, įvairių sričių specialistai prabilo apie ekologinę situaciją respublikoje, tarp jų ir apie maisto produktų kokybę. Ypač kelia nerimą katastrofiška pieno produktų kokybė. Štai kokie jos rodikliai — dažnai jie nuo 5 iki 17 kartų žemesni nei Europos šalyse. Ir tai Lietuvoje, kuri kažkada eksportavo žemės ūkio produktus. Pienas nenatūralus, žemės biologinės vertės. Vilnius, pasitaiko, negauna net 5—6 tonų pirmarūšio pieno, reikalingo vaikų mišinukams. Į pieno kombinatus patenka labai daug mastitinio, leu-

nacionalistų judėjimas, sergantis smetoninės Lietuvos nostalgija.

Tarp šių judėjimų skirtumas gal tik tas, kad anie Lietuva "laisvina" o šie "vaduoja". S. J. Jokubka

kozio pieno, didėja jame antibiotikų, sodos, dezinfekuojančių medžiagų. Ne geriau ir su daržovėmis. Kauno medicinos instituto žmogaus ekologijos laboratorijos specialistai, spalio mėnesį patikrinę 198 daržovių mėginius, viename kilograme bulvių vidutiniškai rado 374 miligramus nitrato, o norma šiemet — 250 miligramų...

Protingai reikia elgtis su gamta. Dar protingiau — su žemės ūkio produkcija, kuri skirta žmogaus maistui. Kol kas nepaneigiama, kad derlingumą bandoma kelti be saiko naudojant azotines ir kitas trąšas, pesticidus ir herbicidus. Su tokia padėtimi taikstytis jau nebegalima. Apie tai visu balsu ir kalba „Zalieji“. Kol žinybos, kuriose biurokratiniai sraigteliai sukasi pernelyg lėtai, suskubs taisyti padėtį, ištisos kartos genams gali būti padaryta nepataisoma žala. Ir taip jau katastrofiškai išaugo apsigimimų skaičius, padaugėjo susirgimų įvairiomis ligomis, kurios anksčiau buvo retos. „Zaliųjų“ tikslas — gerinti ekologinę situaciją Lietuvoje. Na, o kokios operatyvios priemonės, jų nuomone, tinkamos?

— Užduot save nuodijus, reikia sąžiningai likviduoti liaukoze sergančius galvijus. Kaip tai daroma Europos šalyse, tarp jų ir — socialistinėse. Sveikas karves atskirti nuo ligotų, nemaišyti jų pieno, reprodukuoti visuose ūkiuose bandą. Tam reikės laiko, sumažės pieno. Tačiau bent jau galima bus jį be baimės duoti vaikams, o kol paaugs nauja galvijų banda, galima rekonstruoti dalį pieno kombinatų. Be to, už ekologiškai svarias daržoves ūkiams tebūnie mokama daugiau nei už prisikaupusias nitrato. Būtina, kad žmogus, atėjęs į parduotuvę, rastų informaciją, kiek nitrato yra parduodamose daržovėse. Šių rodiklių kontrolė turi būti nepriklausoma nuo žinybų ir nuo agropromo.

pasiūlymai nukreipti didinti viešumą, veikti moralę tų, kurie augina mums daržoves ir pieną. Kitaip tariant, moralinės priemonės. Tačiau nereikia manyti, kad jų reikšmė — antraeilė. Anaiptol. Labai dažnai prieš dvidešimt metų mokslus baigęs specialistas nežino, kaip nepakenkti gamtai ir žmogui, be baimės naudoja neleistinus kiekius chemikalų, laikydamas tai savaime suprantamu dalyku. Paskleisti žinias apie teisingą gyvenimo būdą, svarią gamybą, įtvirtinti jas kiekvieno sąmoneje — tai irgi pirmieji „Zaliųjų“ uždavinys.

Gruodžio 10-ąją šurmulys prie agropromo buvo dar didesnis. Pusiaudienį čia įvyko konferencija, kurioje į bet kokius klausimus atsakinėjo „Zaliųjų“ atstovai. Gamtos apsaugos komiteto darbuotojai, o paskui buvo pakviesti agropromo atstovai. Ne į visus, deja, klausimus jie galėjo atsakyti, teko ir akis sukti šalin. Žinoma, faktas, kad Lietuva pirmoji įsivedė nitrato kontrolės sistemą, kad visa vėlyvoji produkcija penkios dienos prieš derliaus nuėmimą patikrinama laukuose, kad ūkiai be šios kontrolės dokumento negali realizuoti savo produkcijos. Visa tai teisinga, bet, matyt, dėl įvairių pažeidimų nitratinės daržovės praskverbia į prekybos tinklą. Buvo pripažinta, jog turbut tikslinga mažinti karvių bandą — likviduoti sergančias, kad kaip ir Vilniaus, Pasvalio rajonų sūrinėse, kur apylinkėse susiklostė palankesnė ekologinė situacija, pienas būtų gautas pasaulinių standartų lygio.

Taigi „Zalieji“ pranašauja žaliųjų rytojų. Mums su jais pakeliui.

Valdas Araminas

Trumpai

— Benamių problemų žinovas Jonathan Kozol mano, jeigu federalinė valdžia nepradės statyti varguomenei pigių gyvenimų namų, tai netrukus didesniuose Amerikos miestuose prasidės benamių riaušės.

— Branduoliniams bomboms gaminti įmonės tiek apsiteršė radiacija spinduliuojančiomis atmatomis, kad nuo jų apsisvalyti kainuos mažiausia 53 milijonai dolerių ir užtruks net keletą metų.

— Katalikų bažnyčioms Detroito reikalai blogi. Vyskupas lenkas numato uždaryti 30 bažnyčių, jų tarpe ir dvi lietuviškąsias, o kitoms 25 įsakyta per vienerius metus suremontuoti pastatus.

— Florida jau kreipiasi į federalinę valdžią, prašydama gelbėti — nes atvyko pabėgėliai iš Nikaragvos. Numatoma, kad vien tik šiemet iš Nikaragvos visokių "contrų" ir iš kitų Lotynų Amerikos šalių atbėgs mažiausia 100,000.

— Valdžios agentūra farmeriams paskolų prisidarė mažiausia \$36 milijonus nuostolio. General Accounting Office, tvirtina, kad galima tikėtis, šiuos nuostolius teks padengti mokesčių mokėtojų pinigais.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.

Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the VILNIS — 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

LKP Centro Komiteto Pirmasis Sekretorius nėra vilkas

Kiek mes čia Amerikoje pažinome ilgesnį laiką dirbusių Lietuvos žurnalistų, tik vienas kitas nesiskyrė charakteriu, landumu bei papletkavimu nuo mūsų amerikiečių žurnalistų. Gruodžio 10 dienos "Tiesoje" paskelbtas tiesiečių žurnalistų interviu su LKP Centro Komiteto pirmuoju sekretoriumi Algirdu Brazausku, kurie gauname "Tiesą", revieną mus nustebino. Ypač, kad Lietuvoje persitvarko ir žurnalistai — atsipalaiduoja nuo žurnalistams stalinistinės linijos.

Tiesiečiai iš sekretoriaus iškvotė "iki panagių" viską, lygiai taip, kaip daro mūsų amerikiečiai per interviu. Iškvotė ne tik koks jo politinis bagažas, bet ir kada jis keliai, ar atsikėlęs mankština, kada eina į darbą, kokie jo santykiai su vaikais, netgi kaip, būdamas kavalieriumi, susipažino su savo žmona Julija jiedviem studentaujant . . .

Per visą interviu driekiasi lyg raudonas siūlas, kad sekretorius Algirdas Brazauskas nėra žmogui vilkas. Jis maišosi tarp žmonių, bendrauja su visokiausiais žmonėmis, užjaučia juos, dėl sunkios jų dalies jaudinasi.

Pokalbyje su tiesiečiais žurnalistais ji girdime, kad dabar dėl užimtumo Vilniaus gatvėmis pėsčias vaikštinėja lyg ir rečiau, bet jokių būdu ne dėl to, kad jis kitose pareigose. Ypač dirbdamas miesto centre stengiasi pėsčias vaikštinėti. Nes tai įdomu ir reikalinga, — sako jis, — kad nenutrūktum nuo žmonių rūpesčių. Sekretorius užsuka ir į vieną kitą parduotuvę. Parduotuvės jam esą ne naujiena. Užėina į jas ir Vilniuje ir būdamas rajonų centruose, ir į kaimų parduotuves žvilgtelėja. Jis nori, kad jos būtų kur kas turtingesnės ir kokybės, ir kiekybės požiūriu.

Sekretorius Algirdas Brazauskas, mūsų tariant, pasirodo, yra ir "communicator". Nesunku jam bendrauti su įvairaus amžiaus, įvairių pažiūrų, skirtingo išsilavinimo žmonėmis. Žurnalistų paklaustas, ar tai įgimtas ar išaugintas bruožas, jis jiems atsakė:

— Nežinau, ar begalima tokį bruožą išsiauklėti. Gal ir galima? . . . Niekad apie tai nepagalvojau. Man atrodo, kad viskas turėtų išeiti natūraliai. Gal nuo vaikystės taip susiklostė, kad niekad nebandydavau primesti žmogui savo valios ir bendraudamas — nediktuoti savo nuomonės. Sprendimai, paprastai, atsirasdavo iš klausius į kitų balsą. Manau, kad paprasto bendravimo, pagrindas yra žmogui pagarba. Kai pašnekovą gerbi, pirmiausia kaip žmogų, tai tada ir bendravimas būna natūralus.

Stalinistinių trėmimų metu bei pokario metais miškinų nacionalistų siautėjimo metu, sekretorius Algirdas Brazauskas tebebuvo dar paauglys, visa tai pergyveno ir kaip sako:

— Mačiau šalia gyvenančių žmonių sunkią dalį . . . ir mano kaimynų ir pažįstamų, ir klasės draugų, kurių pasigestavome atėję į mokyklą. Teko matyti ir pokario metu klasių kovos tragiškos pasekmės . . .

Sekretorius Algirdas Brazauskas tik keli mėnesiai kaip yra LKP Centro Komiteto pirmuoju sekretoriumi. Per tuos kelis mėnesius pergyveno persitvarkymo Sąjūdžio įsisteigimą, ekstremistų piktus išpuolius prieš Aukščiosios Tarybos sesiją lapkričio 18-19 dienomis, daugtūkstantines Vilniuje demonstracijas bei mitingus po atviru dangumi, tačiau jis nesusvyravo, tebėra komunistu, kaip ir visi komunistai yra, ir sako:

— Mes negalime laikytis tų senų standartinų mąstymo būdų: viskas gerai ką padarome mes, ir viskas blogai, ką padaro galvojantys kitaip. Taip buvo. Dabar reikia pagalvoti ir pasvarstyti, kaip mąsto dauguma, kodėl taip mąsto, kokie jų argumentai. Aišku, mes negalime pasiduoti absoliučiai visoms nuomonėms, nes turime savo partinę liniją, savo ideologiją, jos laikomės ir laikysimės . . . Aišku, mes kovojame už suverenumą plačiąja prasme, tai viena pagrindinių sąlygų, kad visuomenė visais aspektais vystytųsi, tobulėtų, ir tai mūsų tikslas.

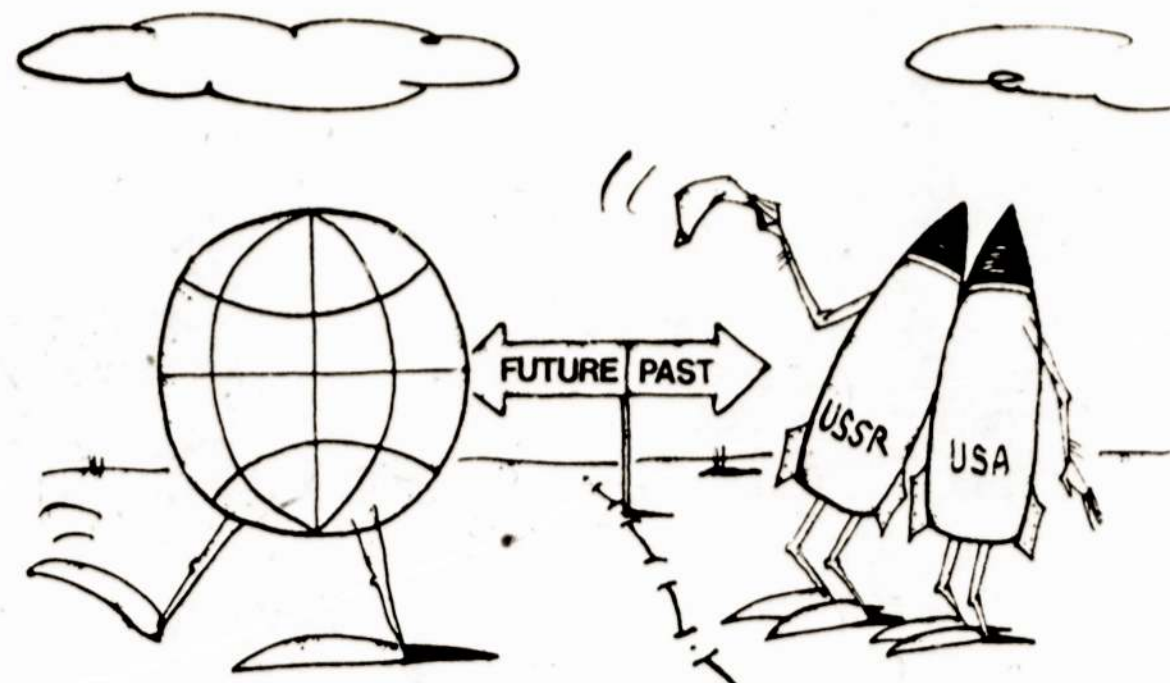
Tokio žmogaus rankose dabar Lietuvos gyvenimo va džios. Ne kokio diktatoriaus, bet žmogaus, kuris žmogui nėra vilkas.

ATGIMIMO ŽENKLAI

Gedimino kalno papėdėje įsikūrus Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejus paskutinį savaitgalį tapo masinio vilniečių lankymo vieta: čia veikia unikali paroda „Iš Vilniaus praeities“. Nuotraukose ir paveiksluose, litografijose ir graviūrose įamžinti šandien jau išnykę Vilniaus kampeliai ir paminklai. karo audrose ištrypusios gatvės, skulptūros, puošūsios pastatus ir aikštes — visa tai galima pamatyti parodoje. Vilniečiai, mylintys ir branginantys savo miestą, kadaise ne veltui vadintą keliautojų Šiaurės Atėnais, paro-

doje pasijunta kitokiomis akimis pažvelgę į savo miestą, tarytum pabuvoję laiko nuo mūsų atitolintose istorijos platumose, kur vyko reikšmingi ir svarbūs mūsų tautai įvykiai.

Parodos vaizdai kelia ir kitokių minčių. Nesenai buvo pranešta, kad Vilniaus Katedra gražinta tikintiesiems, o dabar tarp skulptorių ir architektų paskelbta žinia, jog ieškoma kandidatų, kurie galėtų atkurti kadaise fasadą puošusią šv. Stanislovo skulptūrą bei kitas, kartu su pirmąja sudariusias kompozicinį ansamblių. Dailės pa-

Drawing by Serhiy Naberezhnykh.

NEWS FROM UKRAINE,

Lietuviais esame

Aplankęs Tado Blindos kapą Luokės kapinėse, nepamiršau netoliese esančios Šatrijos. Ar ne dešimtį metų — vis šitaip. Provinciališkas užsispyrimas, ne kitaip, tikina draugai, bičiuliai vilniečiai, kraunantys atostoginius lagaminus į tolimesnius Viduržemius, Indijas ir dar kažkur. Kaip čia yra? — klausiu savęs. Kodėl kasmet per savaitę traukia į neramius žemaičius?

Maištinga Tado Blindos dvasia čia perpus su gaiviu Baltijos vėju, kuris pereina per tave it elektros srovė besizvalgant nuo Šatrijos aukščio. Sugeria kūno ląstelės tą stebuklingą mišinį, įkvepi, nusibrauki vėjo išspaustą asarą ir gali gyventi. Jau gali. Kalbėtis. Klausytis. Dirbti darbą gali. Važiuoti į Indiją, ar į Himalajus.

Ne vienas toks lietuvininkas esu. Džukas, aukštaitis ar suvalkietis irgi pirmiausia mato savo tėvų ir protėvių išspaustą pėdą — ežero mėlyną akį, miško laukymę, sodžių. Būtų keista, jei būtų kitaip, jeigu mūsų žinios apie pasaulį pranoktų teviškos suvokimą.

Kaip prisiekęs savojo krašto keliauninkas, jau mokečiau patarti, kur daugiau Lietuvos, kur mažiau. Bet ne tai svarbiausia. Kodėl? Skubėdami, lėkdami greitkeliu prie Baltijos kranto, pralekiame ne tik kilometrus, bet ir savo tautos kultūrinius, istorinius švyturius. Tarytum į gaisrą sulekiamo, susigrūdame Palangoje, prie viralo lėkštes valgyklos eilėje, miname ant kuno uzbekui, o mums į pakaušį karštą kvapą pučia rusas. Ar gerai? Ne. Visiems — ir mums, ir kitataučiams — nelabai gerai. Bent daugelis civilizuotų tautų šiandien verda tarytum dideliame katile, gerokai primiršę L. Tolstojų — rusai, M. Tveną — amerikiečiai, Žemaitę — lietuviai. Taip, mūsų literatūros klasikės gimtinėje Bukanteje ir Ušnečiuose, kur ji gyveno, kur gyveno P. Višinskis, net gražiausia vasaros diena tyku it kapinėse. Ar ne jos liaudiškas žodis įkvėpdavo mus? Ar ne jos gražią kalbą paveldėjome šiandien

rodų rūmuose, kurie dabar stovi vardą atgavusioje Vokiečių gatvėje, surengą paroda konkursinių darbų, iš kurių geriausia žiuri atrinks, kad jis taptų paminklu Vilniaus įkūrimui. O pati šviežiausia žinia spaudoje buvo paskelbta Energetikos valdybos iniciatyva. Kadaise ant amžiaus pradžioje pastatytos pirmosios Vilniaus elektrinės, kuri ir dabar vadinama centrine Lietuvos sostinės elektrine, stovėjo nunai sunaikinta skulptūrinė grupė — sparnuota deivė su elektros lempute rankoje. Dabar šis pastatas istorijos paminklas. Jo šeimininkai nutarė atkurti skulptūrinę grupę beveik prieš šimtą metų paskelbusią Vilniui elektros šviesos eros pradžią.

Julius Lieponis

kaip valstybinę?

Negausu žmonių ir daugelyje Zemaitijos kraštotyros muziejų, tik garsieji D. Poškos Baubliai daugiau lankomi, galbūt todėl, kad yra netoli greitkelio Kaunas—Palanga, patogų privažiuoti. Kai tokia tuštuma, susimąstai apie dvasinę tuštumą ir apie tai, ką duodame ir duosime savo vaikams? Kanadietiškus džinsus? Amerikoniškos kramtomos gumos? Reikia, žinoma, visko. Bet reikia daugiau. Lietuviais esame juk gimę. Gal, sakau, turime vėl mokytis vaikščioti? Po savąjį kiemą, miestą, po Lietuvą? Nes visi vaizdai susilieja į vienodą nepabaigiamą juostą žiūrint pro lekiančio ekspreso langą — ir mano krašte, ir kitur. Patogu, lengva. Deja, tik tai kūniui.

Graži yra mano ir mūsų gimtinė. Todėl ir sutirštinau spalvas. Siek tiek. Kad nepamirštume niekada: lietuviiais esame tikrai. Ne vien šauniais, prisiekusiais turistais.

Virgilijus Liauška

ESPERANTO KAI ROS RENESANSAS

Lietuvos esperantininkai susibūrė į sąjungą 1919 metais. Šios akcijos iniciatoriumi buvo rašytojas, kunigas ir filosofas Aleksandras Dambrauskas. Taigi šiais metais — jų veiklos 70 metų sukaktis. Taipogi nepastebėta neliks ir kita data — sukako 50 metų nuo lietuvių poezijos antologijos esperanto kalba išleidimo.

Pirmasis Lietuvos esperantininkų draugijos veiklos etapas truko iki 1940 metų, tada buvo leidžiamas žurnalas „Litovo stelo“. Stalinizmo laikotarpiu draugijos veikla buvo neįmanoma dėl visuotinės įtaramos atmosferos, na, o esperanto kalbą jau savaime gaubia paslaptinumo aureolė. 1967 metais Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijoje prasikalė naujas buvusios draugijos daigelis — įsikūrė esperantininkų sekcija. 1979 metais — naujas žingsnis: įkuriama Tarybinių esperantininkų asociacijos Lietuvos skyrius. Dabar šaukiama šio skyriaus konferencija, kuri kartu taps ir atkuriamuoju LES suvažiavimu.

Ko siekia Lietuvos esperantininkai? Pirmiausia leidybinių teisių, teisės savarankiškai užmegzti tarptautinius ryšius ir stoti į esperantininkų organizacijas. Siekiama, kad į esperantininkų judėjimą sugrįžtų dvasiškai. Lietuvos esperantininkų būstinę manoma įkurti Kaune. Argumentas toks — šis miestas istoriškai susijęs su esperanto kalbos kūrėju L. Zamenhofu gyvenimu ir veikla. Vienu svarbiausių įvykių turi tapti glaudžių kontaktų užmezgimas su Bialistoku — būsimu tarptautiniu esperanto kultūros centru.

Jolanta Cepulytė

Vilnis, 1989 m. vasario 16 d.

ATGIMUSIO VARDAS – TAUTINIS OLIMPINIS KOMITETAS

Netoli tie laikai, kuomet susirinkimų salės Lietuvoje būdavo pustuštės. Susirinkimų organizatoriai tiesiog lipdavo žmonėms ant kulnų, meiliai prašydami ar pikto-kai reikalaudami ateiti, nesužlugdyti, kaip priimta buvo sakyt svarbios priemonės. Vargiai kas tuomet galėjome patikėti, kad ateis metas, kuomet viskas apsisvers aukštyn kojomis. Taip yra dabar. Žmonės plūstelėjo į susirinkimus, į jų sales ir, dažnai nesurasdami ten laisvos vietelės, patys kimba organizatoriams į skvernus, prašydami, reikalaujami išleisti, patalpinti. Nuo abuojujumo, abejingumo, kuris taip giliai buvo įsiėdęs žmonių sąmonėn, Lietuvos visuomenė išgijo. Tam neprireikė psichologų, kitų gydymo specialistų, neprireikė vaistų – viską kuo rūpestingiausiai padarė pats gyvenimas, ūmai įgriuvęs į kitas vėžes. Žmonės pasijuto reikalingi jam, suaktyvėjo, užėmė ryžtingas pozicijas, siekdami, kad praturtėjusioje kasdienybėje sutilptų su savo mintimis ir veiksmais.

Praejusių metų gruodžio 11 d. pasklido žinia, jog atkurtas Lietuvos tautinis olimpinis komitetas. Daug kam tai buvo netikėta. Prieš porą dienų iki suvažiavimo Tautiniam olimpiniam komitetui atkurti buvau sutikęs „Sporto“ laikraščio korespondentę Marytę Marcinkevičiūtę. Tuomet pasakė, kad, deja, atkurti komiteto nebus galima – neleidžia. Ir patikėjau – neleidžia, vadinasi, neatkurs. Bet, ačiū die, kiti taip negalvojo. Žmonės dėl teisybės stoja į atkaklią kovą, supranta, kad ji nesirenkia tik didžiųjų sostinių. Ji gyvena visur, dažnai net praieityje.

Lietuvos sportas vienąsyk jau buvo atėjęs į savo Olimpinį komitetą. Tai buvo 1937 metais. O pasakui stojo ne tie laikai, ir komitetas buvo nokautuotas. Pirmiausia ta prasme, kad pasaulio visuomenės aktyve Lietuvos sportas prarado tautinę simboliką, jis atima sportininką iš jo tautos. Ligi šiai dienai dar daug kur nesužinota, kad, pavyzdžiui, Kalgario žiemos olimpiados aukso ir bronzos medalininkė Vida Vencienė yra lietuvė, lietuvių tautos dukra. O gal manote, kad absoliuti dauguma sporto mėgėjų mato ir žino Lietuvą per lietuvių Arvydą Sabonį, Rimą Kurtinaitį, Voldemarą Chomičių, Sarūną Marčiulionį? Jie kitiems tik puikūs krepšininkai su užrašais ant marškinėlių SSSR. „Šitas rusas labai stiprus“, – pasakė apie Seulo olimpiados dviejų aukso medalių laimėtoją Gintautą Umarą jo varžovo motina iš Šveicarijos.

Kol kas tarybinis sportas oficialiai nepripažįsta sportininko, kaip kurios nors tautos atstovo. Ir pasaulis nedidelės Lietuvos negali pamatyti per didelę Tarybų Sąjungą.

Tai, žinoma, ne vienintelė priežastis, skatinusi atgaivinti Lietuvos olimpinį komitetą.

Antanas Miškinis pirmosios tautinės olimpiados dalyviams prieš 50 metų sukūrė „Olimpiados giesmę“. Ji prasideda:

Susiburkim į didelę šeimą
Dėl tėvynės laimingo rytojaus.
Nugalėti jaunystė išsina
Patvari ir drąsiau užsimojus.

Tuomet turėta galvoje sportines kovas. Dabar gi tokio ryžto baras platesnis, darbo daugiau. Nugalėti reikia ir stagnacinį požiūrį, kuris per daug metų susiklostė aukščiausiose instancijose, sukaustydamas respublikų savarankiškumą. Abiejonių dėl to nėra. Nespejo latviai organizuoti savo Laikinojo olimpinio komiteto, kai tuoj susilaukė paneigimo iš TSRS nacionalinio olimpinio komiteto, 1989 m. vasario 16 d.

linio olimpinio komiteto. Esą pastudijuokite, gerbiamieji, Olimpinių chartijų, kuri, anot jų, prieštarauja Olimpino komiteto atkūrimo idėjai Latvijoje, o kartu ir bet kurioje respublikoje.

Nebuvo gautas sutikimas atkurti Tautinį olimpinį komitetą ir Lietuvoje. Bet patarimu gerai pastudijuoti Olimpinių chartijų buvo tinkamai pasinaudota. Tą įtikinamiausiai parodė teisininko Kazimiero Motiekos kalba.

Sakytum, kad būtent ji labiausiai paskatino suvažiavimo dalyvius žengti ryžtingesnį žingsnį – atkurti ne 1922 metų kovo 22 d. įsteigtą Lietuvos sporto lygą, o būtent 1937 m. įsteigtą Tautinį olimpinį komitetą. Kas tavo, reikia pačiam ir atsiminti.

„Olimpinės giesmės“ priedainio žodžiai:

Mūs darbai Lietuva
pasidžiaugs –
Tad greičiau ir tvirčiau, ir
gražiau! –

Mūsų jėgos ir protas, ir darbas
Tau, tėvyne, šalie numylėta.
Ginsim Tavo didybę ir garbę,
Pasiryžę kovot – nugalėti.

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentu išrinktas Artūras Poviliūnas. Prieš tai jis buvo ėmėsis vadovauti olimpinio atgimimo darbo grupei. Ir štai jis pakyla į tribūną:

„Pirmoji Lietuvos sporto organizacija, kuri ėmėsi tvarkyti respublikos olimpinis reikalus, buvo Lietuvos sporto lyga. Iš jos estafetę perėmė Lietuvos tautinis olimpinis komitetas. Tegul ši estafetė pasikartoja ir finišuoja olimpiniam stadione, kur tarp kitų vėliau kaip lygi tarp lygių bus ir mūsų trispalvė“.

Taip, tuomet tribūnoje dar jis nežinojo, kokia bus suvažiavimo nuomonė. Matė Lietuvos sporto lygą, o truputį vėliau davė interviu „Sporto“ laikraščiu. Tuomet jis jau buvo ką tik išrinktas Tautinio olimpinio komiteto prezidentu.

„Zinau, kad ir manęs, ir Olimpino komiteto asamblėjos narių pačioje artimiausioje ateityje laukia milžiniškas darbas. Bet kliūtys, sunkumai negąsdina. Juk su mumis visa tauta. Turėsime daug ką įtikinėti, su daug kuo tartis ir Maskvoje, ir Lozanoje. Artimiausiais metais, ko gero, atskira komanda tarptautinėse varžybose dar negalėsime startuoti, tačiau pasaulis turi kuo greičiau išvysti, kad tarybinio sporto garbę gina Lietuvos atstovai. Nuo kitų šalies rinktinės narių mūsų apmąstytą turėtų skirtis tautinė simbolika. Kitas artimiausias uždavinys – visu ūgiu pakilti už mūsų sportininkų interesus, nepraleisti nepastebimai nei mažiausių sportinių principų pažeidimo kompleksuojant šalies rinktinės“.

Mūsų šuolis į tolį ir aukštį:
Neįstengs mūsų niekas

pažemint
Ateitis vis giedresnė išaušta
Turim gražią lietuvišką žemę.
Tai dar vienas posmas iš A. Miškinio „Olimpinės giesmės“. Ką gi, regime, kad Lietuvos sportas išėjo į sunkų kelią. Anksčiau je niekuomet neįveiktų, tačiau dabar... Dabar laikai kiti, ir čia apu juos pasakysime A. Poviliūno žodžiais:

„Ši diena dar nežinia kada būtų išaušusi, jeigu ne naujas Komunistų partijos kursas, ne gautas Persitvarkymo vejai ir jų sukeltos Atgimimo bangos, jeigu ne Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis, pakelęs veją visiems, kam labiau patiko stagnacijos metai ir dienos“.

Pranas Karlonas

ARMĖNIJOS ŽAIZDOS LIETUVOS ŠIRDYJE

Lietuvoje seisminiai prietaisai užfiksuoja tik tolimų žemės drebėjimų aidus. Tačiau XX amžiaus stebuklas – televizija priartina šurpius tokių kataklizmų detales į kiekvieno lietuvių butą. Tai, kas įvyko Armėnijoje – dešimčių tūkstančių žmonių žūtis, pusė milijono likusių be pastogės, šimtai našlaičių, – sukrečia kiekvieno planetos gyventojų širdį. Negali tai neįsivaizduoti ir lietuvių. Mūsų tautų likimai daug kuo panašūs – visos mažos tautos gyvena pagal tuos pačius dėsninumus, paklūsta toms pačioms politinėms realijoms. Įvykiai Armėnijoje ir Azerbaidžane buvo ir lietuvių dėmesio centre, tad žinia apie Armėnijos tragediją paliko žaizdą ir Lietuvos širdyje.

Sunkiausia būti vienišam. Tai supranta kiekvienas. Sielvarto ir nelaimės valandą kiekvienas lietuvis ištiesė armėnams pagalbos ranką. Beje, kaip ir daugelis civilizuo-tų tautų: anglų ugniagesiai, prancūzų specialios tarnybos, padėjo sugriautuose miestuose ieškoti po nuolaužomis likusių žmonių.

Jau sekančią dieną Respublikoje buvo sudaryta respublikinė komisija suteikti paramą Armėnijos TSR žemės drebėjimo padariniams likviduoti. Komisijos pirmininkas V. Kazanavičius tuojau išskrido į Armėniją vietoje pamatyti, kokios pagalbos labiausiai reikia nelaimės ištiktai tautai. Į komisiją įėjo ir Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio atstovai. Pagrindinis komisijos uždavinys – suvienyti Respublikos monių, įstaigų, organizacijų, kolektyvų, visų geros valios žmonių pastangas užgydyti Armėnijos žaizdas.

Pirmąją Lietuvos auką tapo kraujas, kurio taip stinga dabar Armėnijos ligoninėms. Jau gruodžio 8-ąją dieną su visomis sucauptomis kraujo serumo atsargomis, kurias tik Lietuvos medikai galėjo atiduoti, išskrido į Jerevaną specialus lėktuvas. Beje, Lietuvos aviatoriai visus reišus į broišką respubliką atliko nemokamai. O jų kasdien – dešimtys.

Šeštadienį Respublikoje buvo įskelbta Donoro diena. Šimtai žmonių atėjo į Vilniaus, Kauno, Klaipėdos kraujo perpilimo stotis, punktus rajonuose ir davė savo kraują. Iš šio kraujo paruošti serumai buvo gabenami į Užkaukazės respubliką. Visas medicinos personalas tomis dienomis irgi dirbo nemokamai.

Be širdgėlos širdyje negalima buvo žiūrėti į urną su Gedimino stulpais, perrištą juoda juosta. Taip Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis Katedros aikštėje Vilniuje organizavo aukų rinkimą Armėnijai. Tūkstančiai žmonių įmetė joni savo indelį. Šie pinigai buvo pervesti į pagalbos Armėnijai sąskaitą Lietuvos socialiniame banke. Aukos plaukė ir tebeplaukia tiek iš pavienių piliečių, tiek iš organizacijų, įmonių. Vieni pirmųjų paaukoti penktadienio uždarbį Armėnijai nutarė Vilniaus elektros matavimo prietaisų gamykla. Į gedulingąją sąskaitą dirbantieji perve-dė tą dieną 40 tūkstančių rublių. Nesavanaudiškumas – akivaizdus. Lietuvos komjaunimo Centro Komitetas perdavė armėnams 30 tūkstančių rublių, Sveikatos apsaugos ministerija – 50 tūkstančių. „Kauno baldų“ susivienijimas – 15 tūkstančių ir nupirko specialių rūbų už 30 tūkstančių, Kauno „Elektros“ gamykla – 60 tūkstančių, „Baltijos“ siuvimo fabrikas – 20 tūkstančių, Lietuvos žurnalistų sąjunga – 10 tūkstančių. „Lelijos“ siuvimo gamybinis susivienijimas iš savo sandėlių paskyrė neatlyginamai įvairių drabužių už 119 tūkstančių, o Kauno „Inkaro“ kom-

binatas į nukentėjusius miestus pasiuntė įvairios avalynės už 10 tūkstančių rublių... Tai – tik dalelė iš stambiųjų aukų sąrašo, bet aš tą penktadienį nuėjau į Vilniaus centrinį taupomąjį banką ir savo akimis pamačiau eilutes žmonių prie kasos langelių – kas kiek galėjo, tiek aukojo pagalbos Armėnijai fondui. Kaip mane painformavo Lietuvos socialiniame banke, vien gruodžio 9 dieną buvo į broliškos respublikos sąskaitą pervesta pusė milijono rublių.

Kitas mano vizitas – Profasjūngų kultūros rūmuosna. Čia nusidriekė ne tik vilniečių, bet ir iš gretimų rajonų atvažiavusių žmonių eilės. Į erdvią salę buvo nešami ryšuliai su patalyne, drabužiais, maistu, konservais, palapinėmis. Per pusdienį aukoms sukrauti skirtos patalpos buvo perpildytos, o kur dar daiktai ir produktai, nupirkti už įmonių ir organizacijų profasjūngų pinigų. Ties pirkiniai irgi buvo gabenami čia. Kauno viešbučių tresto kolektyvas paskyrė iš savo fondų Armėnijai didelę siuntą įvairios patalynės. Kroviniai susikaupe tiek, kad vienas svarbiausių respublikinės komisijos uždavinių tapo – kuo skubiau juos išgabenti į žemės drebėjimo rajoną. Kol jie guli čia – tai tik mūsų tautos kilnumo ir tauromo įrodymas, o ten jie taps realia parama. Todėl jau gruodžio 10 dieną lėktuvais ir autotraukiniais pirmieji kroviniai, kurių taip laukė ten, iškeliavo į paskirties vietą.

Į nuniokotas vietas iškeliavo ir pirmosios techninės pagalbos brigados, kurias sudaro kvalifikuoti statybininkai, medikai, vairuotojai. Joms taipogi lėktuvais buvo permesta visa reikalinga technika – 12 autokranų, 5 ekskavatoriai, 12 pjaustymo dujomis agregatų...

Pagalbos Armėnijai mastas Lietuvoje vis didėja. Jau svarstoma, kaip armėnams padėti atstatyti stichijos išgriautus miestus ir kaimus, ieškoma, kaip ir kokių statybinių medžiagų, kiek statybinių skirti iš Respublikos rezervo.

Kai, baigęs šį reportažą, išėjau iš savo kabineto, gatvėje sutikau „Vakarines naujienas“ perkantį Vytautą Radaitį, Gamtos apsaugos komiteto skyriaus viršininko pavaduotoją.

– Kiek paaukojai Armėnijai?
– paklausė jis manęs.
– Dvidešimt, – sakau, – o tu?
– klausiu savo ruožtu.

– Penkiasdešimt, kiek galėjau...
Tokios tat buvo pirmosios broliškos pagalbos armėnų tautai dienos Lietuvoje.

Viktoras Armalis

V. KUDIRKOS GIMTADIENIUI

Ryšium su Vinco Kudirkos 130-ųjų gimimo metinių jubiliejumi žinomas vilnietis dailininkas Erikas Varnas sukūrė medalį, kurio atvaizdą spausdiname.

DU MIESTAI — DVI EPOCHOS

Siaurės Lietuvoje yra du miestai, keliantys ir nuostabą, ir pasibaisėjimą. Nuostabą todėl, kad per trumpą laiką tapo pramoniniais centrais, davė darbo, išmokė specialybių tūkstančius vietos žmonių, užtikrino ateitį kadaise mirdėjusiems miesteliams. Pasipiktinimą, net pasibaisėjimą kelia ten gyvenimas todėl, kad jie yra arti vienas kito, šių pramonės gigantų dėmėi veikia koncentruotai, veikia negailestingai gamtą, žmones. Tai Naujoji Akmenė ir Mažeikiai. Tai — Akmenės cemento gamykla ir Mažeikių naftos perdirbimo kombinatas bei kitos Mažeikių įmonės.

Mano pirmoji kūrybinė komandiruotė buvo į Naująją Akmenę prieš du dešimtmečius. Cemento dulksė skendinti vietovė paliko slogų įspūdį. „Nelaimingas miestas“, — pasakiau tada ir lieku prie savo nuomonės. Mažeikiai pateko į mano ir kolegų žurnalistinius maršrutus žymiai vėliau, kada čia pat — Juodeikiuose — pradėta statyti naftos perdirbimo įmonė. Tai buvo prieš penkiolika metų: žurnalistas kviesdavo statybų organizatoriai, gražiai priimdavo, vaišindavo, kaip anuomet buvo įprasta. Įprastu stiliumi ir mes gyreme Mažeikių naujakurius spaudoje, per radiją ir televiziją.

Vis dėlto, rašydamas 1974 m. „Mokslo ir gyvenimo“ žurnale apie Mažeikių naftos perdirbimo kombinatą, menu savo nusistebėjimą valymo įrengimų didumu ir brangumu. Tada, vaikštinėdamas po išrausiotus plotus, žvalgydamas didžiules betonuotas duobes, vamzdžius, vis negalėjau suprasti: ar čia — visai naujos įmonės statyba, ar tai yra toji pati būsimoji naftos perdirbimo įmonė? Va-

lymo įrengimai skurdžioje mano vaizduotėje asocijavosi su pasta-tu, kuris ne ką didesnis už miest-tualetą.

Kam apie tai pasakojau? Ne vieno mano ekologinis išprusimas ta-da buvo apgailėtinaai menkas. Vis dėlto laikai jau buvo nebe tie, projektuotojai ir jų viršininkai jau ėmė suvokti gamtos apsaugos reikšmę ne kaip propagandinį bur-bulą, o kaip realią veiklą, ir ta prasme Mažeikiams pasisekė: va-lymo įrengimais šiandien naudo-jasi ir miestas, taršos naftos pro-duktais atvejai reti, be to, miestas turtingos naftos perdirbimo įmo-nės dėka gavo daug butų, asfal-tuotų gatvių, prekybos bei aptar-navimo įmonių. Prižiūrimas ne tik-tai parkas, bet ir kiekvienas na-mas, kiekviena kertelė. O lauko skulptūrų meniniu lygiu vargu ar gali varžytis su Mažeikiams kuris kitas Lietuvos rajono centras...

Darbo ir gyvenimo kultūra Ma-žeikiai pralenkė Naująją Akmenę trim dešimtmečiais, nes Naujoji Akmenė — Mažeikių kaimynė duoda tik pramoninę produkciją, tik cementą, o šiandien šito žmo-gui jau maža. Žinoma, artėjama prie civilizuotų standartų ir čia, bet lėtai, labai lėtai ir jeigu viet-nis gyventojas nevalgo savo sodo obuolių, tai šitai yra ne todėl, kad nemieli nuosavo darbo vaisiai, bet todėl, kad tų obuolių negalima valgyti.

Du miestai — dvi epochos. Vien-as kūrėsi po stalininės industrializ-acijos lozungais, kitas išsiplėtojo jau šį dešimtmetį, padvelkus gai-viems humanizacijos, persitvarkymo vėjams. Tikiu, kad Liefuva, užgydžiusi anuomet karo žaizdas, užgydys ir po to jai padarytus skaudulius.

V. Zemaitis

LIETUVIŠKA SATYRA IR HUMORAS — ANTOLOGINĖJE KNYGOJE

Vytautė Zilinskaitė, žinoma ir populiari humoristinės prozos au-torė, ėmėsi įdomios literatūrinės misijos: sudaryti lietuviškos satyros ir humoro beletristinė antologi-

ją. Ji jau atidavė knygą, kuriai pa-rinko įvairiausių autorių mažosios prozos, humoristinio ir satyrinio apsakymo pavyzdžius. Tarp au-torių yra ne vien „grynįji“ humoris-tai ir satyrikai, bet ir tie, kas nes-kyrė savo talento specialiai šiai literatūros rūšiai (pvz., J. Grušas ar kt.).

Tačiau aptariant antologinį rin-kinį leidykloje, buvo pareikšta mintis, jog knygai stokoja išeiviš-kių autorių, kurie pasireiškė saty-rinėje ir humoristinėje beletristi-koje. Sudarytojai teko ieškoti pa-pildomų kūrinių neturint nei at-tingamos bibliografijos, nei specia-liai surinktų knygų. Susirado tal-kininkų. Tokiu būdu imta ieškoti ir antologiją papildyti naujais už-sienio lietuvių autorių kūriniais. Atsiverstos P. Andriušio, R. Spa-

lio (Giedraičio), C. Grincevičiaus, B. Gražulio, A. Barono ir kitų ra-šytojų knygos, ieškant kūrinių, ku-rie tiktų antologijai.

Sudarytoja ieškojo ir kūrinių, kurie specialiai nereprezentuoja šios literatūros: svarbu, kad būtų jai artimi, turėtų humoristinę ar satyrinę potekstę, reikštų humoris-tinį ar satyrinį santykį su gyvenimu ir pan. Tad ir ieškota kūrinių knygose tų autorių, kurie nelaiko savęs humoristais ar satyrikais. Bet nesirinkta ištraukų arba epizo-dų iš romanų, apysakų arba kitų didesnės apimties knygų. Išimtis padaryta rašytojui, nuo kurio kū-rybos prasidės antologija: Motie-jui Valančiui. Ir kaip be jo apsi-eiti, jeigu „Palangos Juze“ yra pa-ti meniškiausias humoristinės pro-zos pradžia. Tad iš jos ir parink-ta būdinga ištrauka.

Antologijos paruošimas spaudai užsitęsė, bet ji, be abejo, dėl to laimės, nes pilniau atstovaus lie-tuviškajai humoristinei ir satyrinei prozai.

Kazys Vilnietis

VILNIAUS MOKYKLŲ METAMORFOZĖ

Nauji vėjai, dvelkią Lietuvoje, neaplenkia ir mokyklų koridorių. Tą sujudimą turbūt geriausias api-būdina profesoriaus Vytauto Liuti-ko žodžiai: „Tauta išliks, jeigu tu-rėsime tautinę mokyklą...“ Jie at-spindi bendrą tendenciją — moki-niai nori ne šiaip mokytis, bet la-vintis, na, o tėveliai pritaria tam dalykui. Teisybė, kad švietimo sistema Lietuvoje ilgą laiką nepa-tyrė jokių pertvarkymų ir patobu-linimų. Pridurkime, esminių. O jų pedagogai pageidavo jau seniai. Vienintelis dalykas, nukreiptas at-gaivinti pedagogo profesijos pres-tižą, buvo iš materialijų katego-rijos: gerokai padidinti mokytojų atlyginimai. Na o, tai, suprantama, sudarė sąlygas daugiau pamąstyti daugiau laiko skirti mokiniams.

Bene įdomiausias būsimos mo-kyklos modelis formuojamas Vil-niujė, kur sostinės švietimo sky-rius padarė didelį žingsnį, demok-ratindamas mokyklų savivaldą, tuo pačiu atverdama kelią viso-kiai iniciatyvai.

— Mūsų vaikų gabumai ir po-linkiai — nevienodi, o mokomi jie pagal vieną programą, — kalbė-jo Vilniaus 45-osios vidurinės mo-kyklos tėvų komiteto atstovai. — Tad mes siūlytume padaryti šio-kias tokias reformas: tegu moky-koje būna du mokymosi ciklai — vienas humanitarinis, o kitas stip-riau suremtas iš tikslųjų dalykų, greta, žinoma, tegu lieka ir senasis variantas.

— Na, o kas parengs progra-mas? — paklausė Vilniaus švieti-mo skyriaus atstovas.

— Mes patys, — tarė mokyklos mokytojų atstovas, — beje, mes jas jau turime.

Štai tokį pokalbį aš išgirdau Vil-niaus miesto liaudies švietimo skyriaus pedagoginiame priima-majame, kuris atveria duris mo-kytojams, mokiniams, tėvams, vi-suomenės atstovams kiekvieną pirmadienį. Pedagoginis priimama-sis veikia pusmetį. Idėja jį atida-ryti kilo todėl, kad dabar, formuo-jantis naujai tautinės mokyklos koncepcijai, reikalingas daug glau-desnis kontaktas su mokiniais ir tėvais, reikia žinoti visuomenės nuomonę, akumuliuoti idėjas ir jas panaudoti. Kabinetuose sėdėda-mas, šito neišmąstysi. Gyvenimo faktai, deja, irgi patys į rankas ne-atkeliaus. Na, o dabartinės Res-publikos sociologinės institucijos, tarp jų ir pedagogikos mokslinio tyrimo įstaigos, pergyvena persi-tvarkymo laikotarpį, dirba dar lė-tokai. Tačiau laiko laukti nėra.

Savotišku pedagoginio priima-mojo pirmtaku tapo miesto mo-kyklų direktorių dienos. Būtent jų metu kilo idėja kompiuterizuoti kai kurias klases, apmokyti darbo su kompiuteriais pagrindų visus moksleivius. Čia gyvai buvo pa-laikyta Vilniaus kompiuterių na-mų, kurie nūnai tapo ne tik švie-timo, bet ir mokslinės-techninės kūrybos centru, įkūrimo idėja.

Kas gi nuveikta įgyvendinant pedagoginio primamojo idė-jas? Kol kas respublikos Švie-timo ministerija buvo reko-mendavusi sustiprinti lietuvių kal-bos mokymą 2—5 klasėse, tačiau tėvų pageidavimu beveik visose mokyklose, tarp jų ir rusiškose bei lenkiškose, pabrėžiu, savano-riškai, sustiprintas lietuvių kalbos ir literatūros dėstymas. Mokiniai ir jų tėvai atkreipė dėmesį į tai, kad naujosiose mokyklose niekur nedėstomas sustiprintas anglų kal-bos mokymas. Vaikams nepatogu važinėti iš naujų rajonų į mokyk-las miesto centre, jei jie nori to-buliau įvaldyti šios užsienio kal-bos pagrindus. Dabar prie jau vei-kiančių ta linkme mokyklų prisidėjo dar trys, esančios kaip tik

naujuose rajonuose. Kai kuriose mokyklose tėvų pageidavimu įves-tas grafikos kursas, o kitose dvie-jose mokyklose — išplėstas muzi-kos ir estetikos dėstymas, keturio-se mokyklose dabar mokymo kur-sas suskirstytas į du kursus — hu-manitarinį ir tiksliosios pakraipos, su fizikos ir matematikos bei che-mijos dėstymu. Tėvų prašymu fi-ziniu lavinimu besidomintiems vai-kams atidarytas specialus interna-tas, kur jais rūpinasi prityrę tren-neriai. Beje, visoms naujovėms programos parengė patys pedago-gai. Švietimo ministerija padėjo išleisti kai kuriuos vadovėlius.

Mokyklos metamorfozių aidu ta-po ir atvira besikuriantčių moks-leivių organizacijų Vilniaus kon-ferencija, kuri įvyko neseniai Pio-nierių rūmuose. Tiek kalbėję pe-dagogai, tiek patys moksleiviai argumentuotai ir dalykiškai parodė, kad visuotinai pripažintos pio-nierių ir moksleivių bei komjau-

nimo organizacijos jau nebepaten-kina visų jaunimo dvasinių porei-kių. Užtat ir kuriasi neformalios grupuotės, organizacijos. Tai ir gedimainčiai, kudirkiečiai, skau-tai, Lietuvos tautinio jaunimo są-junga... Jų atstovai, beje, dalyva-vo konferencijoje ir išdėstė savo programas. Konferencijoje plačiai buvo analizuoti moksleivių ir mo-kytojų santykiai, kalbėta apie tai, kokį jaunimas įsivaizduoja šiuo-laikinį nacionalinės mokyklos mo-kytoją. Buvo pritariama Respublikos Pedagogikos instituto sukurta nacionalinės mokyklos koncepcijai. Įdomi aplinkybė: konferencija iš-rinko mokinių atstovybę kaip aukščiausią moksleivių organizaci-jų sąjungos valdžios organą ir šios atstovybės vykdomąjį organą — Tarybą. Na, o konferencijos rezoliucijose siūloma panaikinti miš-riasis mokyklas, kabinetinę moky-mo sistemą, taipogi neformalios moksleivių organizacijos pasiū-lyta legalizuotis sušaukiant stei-giamuosius suvažiavimus, o jų pagrindu įkurti Lietuvos mokslei-vių organizacijų sąjungą.

Valdas Araminas

M. Valančiaus memorialinis muziejus Nasrėnuose. Jono Simkaus nuotrauka

Vilnius, 1989 m. vasario 16 d.

Mažeikiuose neseniai atidaryti "Sąjunginės spaudos" rūmai.

BUS PROGA SUPRASTI

Lietuvos konservatorijos Klaipėdos fakultetai sumanė įdomų renginį — konferenciją, skirtą lietuvių chorų užsienyje veiklai aptarti, jų praeičiai prisiminti ir su dabartiniu susipažinti. Rengėjai kreipėsi tautos ir į Lietuvos specialistus, ir į šeimovius surado žmonių, norinčių prisidėti prie šios temos svarstymo.

Pažangius Amerikos lietuvius toji konferencija taip pat gali sudominti — ir ne vien kaip kultūros faktas. Kaip bebūtų, lietuviškos saviveiklos istorijoje ypač didžiulį vaidmenį atliko pažangieji chorai. Jeigu kalbėsime apie choringą veiklą svetur, tai turėsime pabrėžti, jog pažangių lietuvių chorai veikė ir JAV, ir Kanadoje, ir Brazilijoje, ir kitur, jog jie buvo dideli, gausūs ir pajėgūs, išugdė visą būrį žinomų dirigentų, solistų ir atlikėjų. Koncertinis ir apskritai sceninis pažangiųjų chorų gyvenimas lietuvių šeimoviuose ilgą laiką buvo pirmaujantis. Dabartinė Amerikos lietuvių chorų koncertinė veikla yra nepalyginamai blanesnė negu ta, kurios būta lietuvių meno sąjungos festivalių metais. Pagaliau kalbant apie Ameri-

kos lietuvių choringos veiklos istoriją, tenka priminti, kad pirmųjų pasaulietišku lietuvių chorų tradicijas vaisingai tęsė pažangiečiai.

Turbūt neatsitiktinai pirmo pasaulietiško Amerikos lietuvių choro „Mildos“ įkūrėjas ir mokytojas buvo L. Ereminas, kuris buvo ir pirmasis Niujorko „Aido“ choro mokytojas. Su socialistais artimai bendravo ir M. Petrauskas.

Lietuvių pažangūs chorai turtingą istoriją. Gaila, kad apie ją Lietuvoje mažai kalbama ir žinoma. Tiesa, anksčiau buvo pasakoti straipsniai, daug faktų sukelta Niujorko „Aido“ jubiliejiname albume.

Todėl reikia manyti, jog pažangiųjų kultūros vaizdas, jų meniniai nuopelnai šeimoviuose gyvenime išryškės, bus deramai prisiminti, jeigu kovo mėnesį numatytoje konferencijoje Klaipėdoje bus kalbama ir apie lietuvių meno sąjungą, apie jos chorus. Bus proga suprasti, kad komunistų įtakoje Amerikos lietuvių muzikinė veikla tarnavo lietuvių palaikyti, etninei kultūrai ugdyti, dvasiniams tautiečių poreikiams turtinti.

Vladas Viešintas

Daugėja reisų tarp Klaipėdos ir Mukrano

Tarp Lietuvos uosto ir Mukrano uosto Vokietijos Demokratinėje Respublikoje jau kelinti metai veikia viena didžiausių Europoje jūrų perkėla. Tiesa, ją kritikuoja ekologai, susirūpinę Kuršių marių likimu, mat pagilinus sąsiaurio vagą, kad galėtų praplaukti didelės

grimzlės jūrų keltai, į žuvingiausių Tarybų Sąjungoje akvatoriją plūsta daugiau šuraus vandens. Toly į marias traukiasi gelavandenės žuvis.

Ligi šiol tarp Klaipėdos ir Mukrano kursavo du keltai — klaipėdiškiai „Klaipėda“ ir „Vilnius“ bei vokiečių keltas „Mukranas“. Jie

gabeno operatyvius krovinius tarp Europos ir TSRS — pradedant geležimi ir baigiant nafta, jos produktais, statybinėmis medžiagomis, automobiliais.

Dabar keltų būrys pasipildė naujoku. Į Klaipėdą pirmuoju reisu atvyksta, 1989 m. vasario 16 d.

plaukė Vismaro laivų statykloje nuleistas į vandenį naujokas — „Greifsvaldas“. Jis atgabeno per 100 geležinkelio vagonų su mūsų žemdirbių labai vertinama vokiška žemės ūkio technika, mašinų atsarginėmis dalimis.

Arnoldas Klaipėdis

Dr. Vincas Kudirkas.

MONGOLIŠKO KIRŠLIO IR LIETUVIO PASIMATYMAS

— Koku tikslu Jūs ketvirtadalį metų praleidote Mongolijoje? — paklausiau, artėjant Kalėdoms, Lietuvos Mokslų Akademijos Zoologijos ir parazitologijos instituto vyresnįjį mokslinį bendradarbį Vytautą Kesminą. Jis neseniai buvo grįžęs iš minėtos Vidurinės Azijos šalies.

— Mongolijos miestai, ypač šalies sostinė — Ulan Batoras, jau pradeda jausti civilizacijos problemas. Pirmiausia ima stigti vandens. Šalies mokslininkai ir vandens ūkio specialistai parengė projektą, kaip, tenkinant vandens poreikius, panaudoti upes. Tačiau prieš jį įgyvendinti, nori pasitarti su didesnę patirtį turinčiais specialistais, kokias tai turės ekologines pasekmes. Tad buvau pakviestas dalyvauti bendroje TSRS ir Mongolijos mokslinėje ekspedicijoje, kurios ichtiologinis būrys tyrė žuvų produktyvumą, rūšinę sudėtį, morfologiją.

— Mūsų respublikoje — visas būrys brandžių ichtiologų. Kodėl buvote pasirinktas Jūs?

— Šis pakvietimas — ne kažkio mano išskirtinumo liudijimas. Tiesiog — viena pagrindinių mano mokslinio darbo krypčių — Lietuvos upių žuvų produktyvumo tyrimai. Kaip tik tokį uždavinį turėjau spręsti Mongolijoje kartu su jų Mokslų Akademijos darbuotojais, — papasakojo Vytautas Kesminas.

— Ar turėsite ir kokį asmeninį tikslą, kuris paskatino neatsisakyti dirbti Mongolijoje?

— Pirmiausia aš visiškai pritariu mongolų mokslininkams ir ekologams, kad negalima daryti skubotų sprendimų net ir tada, kai to reikalauja ūkiniai interesai. Jei Lietuvos mokslininkai, kurių rekomendacijos lėmė mūsų krašto vandenių panaudojimo ir jų pertvarkymo projekte, savo laiku būtų turėję daugiau patirties ir žinių, būtų išvengta daugelio nepasitvirtusių sumanymų įgyvendinimo.

Tad nepadėti savo krašto ekologija besirūpinantiems žmonėms būtų neetiška. Na, o aš pats tikėjau susitikti su unikaliu mongolišku kiršliu, kuris gyvena tik vienoje pasaulio vietoje, Churho ežere, ichtiologams jis įdomus tuo, kad užauga stambus...

— Koks buvo ekspedicijos maršrutas?

— Mongolijos keliais, o tiksliau be kelių, nes jų nuošaliuose vietovėse nėra, nukeliavome 7 tūkstančius kilometrų. Pagrindinis tyrimų rajonas — tai Tolos upės ištakos aukščiau Ulan Batoro. Ši upė, įsiliejusi į Selengą, kuri pasiekia net Baikalą, teka pro Ulan Batorą. Ją numatoma užtventki, o vandens saugyklos tiekis miestui vandenį. Mūsų uždavinys buvo išsiaiškinti, kas gi atsitiks su žuvų — lenokų, Sibiro kiršlių, vėgelių, taimenių, eršketų, sūky atsargomis. Šios upės produktyvumas gana vidutinis, ji lengvai pažeidžiama, tačiau manome, kad užtvanka, jei užtvankoje dar bus ir žuvų praėjimo takai, ne itin pakeis vandenių žuvingumą, tik galbūt paveiks žuvų migraciją, nes dabar, artėjant šalčiams, jos nusirita į vandeningesnę Selengą. Vėliau tyrėme ežerų sistemas Changajaus kalnyne, Tain Golo upę Ežerų slėnyje, čia mane itin domino unikali vietinė žuvis — osmanas. Ji, žinoma, neturi nieko bendro su turkiškąja Osmanų imperija, tačiau daugelyje vandenių Mongolijoje ši žuvis, būnanti ir plėšri, ir žolėdė, vos ne vienintelis gyventojas. Paskui tyrėme Onaną ir Aukšnią Keruleną — tai bene gražiausios Mongolijos upės. Čia, kaip ir kitur, vyko panašaus pobūdžio tyrimai, ieškome retų žuvų. Beje, šie tyrimai praturtino ir mūsų šalies ichtiologams reikalingas žinias — šis rajonas yra vandeningojo Amūro ištakos. Nuo situacijos jų upėse nemažai priklauso Amūro žuvų atsargos... — tarė Vytautas Kesminas.

Jolanta Cepukalytė

Gyvenimas ne spalvota fotografija

Puošnioji Kuršių neringa į mus žvelgia savo dieviškuoju skaisumu iš daugelio spalvotų fotografijų albumų, praktiškai nepalikdama jokių šansų likusiai Lietuvai... O aš manau, kad Raigardo slėnis ne mažiau dvasingas. Rytų Lietuva. Arba — Platelių ežero apylinkės. Nepaprastą fotografijų albumą galima išleisti apie senąsias Lietuvos kapines ir kapinaites. Gyva, graži, alsuojanti giliai yra visa Lietuva. Akis turėti reikia. Ir širdį.

Pavyzdžiui, kaip perteikti žodžiais Kaitinų miestelio Šilalės rajone nuotaiką, kur praėjusią vasarą nuo žaibo suplėškėjo bažnyčia? Tokia rimtis alsavo miestelyje, susikaupimas, rami darbo nuotaika statant naujus maldos namus, kad pagalvojau: nejaugi taip surišo žmones nelaimė, ar tai koks pasaulinio liudėsio centras? Ne, paaiškino moterys, sėdinčios prie akmeninės šventoriaus tvoros: toks yra vietinių žmonių būdas. Dirbti — ramiai, nuosekliai, ilsėtis, švęsti — saikingai. Visada šitaip, nuo amžių. Ne toks ryškus, kaip Neringos spalvotuose vaizduose, o gražus šitų žmonių gyvenimas. Galima norint supriešinti Kaitinų įspūdžius su didesnio miestelio — Rietavo — kur centre tuščia fontano duobė ir tuščios vaikinių akys mus pasitiko... Šituo keliu einant, niekada neprieisi bendro vardiklio, niekada nepriils lietuvių žmogaus pasaulis spalvotai fotografijai. Baisu juk

būtų...

Kelionės po Lietuvą šio krašto paukščiui brangios ne kažkokiais sukrečiančiais vaizduotė įspūdziais; greičiau, atvirksčiai — pasitikrinti žinomas nuo mažens tiesas apie žmones, vietas. Pasišnekėti. Paklausti.

Vieną būdingą bruožą žmonių žodžiuose pastebėjau praėjusią vasarą — kalbėti ne tiksliai apie save, savus turgus, peikti — ne tiksliai valdžią, bet ir save. Įvairiai galima aiškinti tuos pastebėjimus, bet, pavyzdžiui, galiu patvirtinti daugelio metų patirtimi: lietuvis valstietis niekada, jokiais stagnacijos laikais, nevyniojo žodžių į vatą, o aukštai valdžiai Vilniuje ir Maskvoje pasakydavo labai karčių, labai kandžių žodžių... Pasako ir šiandien, nes jau pasiekė Lietuvos gilumas sugrįžtančių į vietas teisių suvokimas. Todėl ir galvoja, ir svarsto mūsų žmogus aktyviau vietines problemas, atkasinėja kadaise nugriautus paminklus kunigaikščiams, atkasa drauge savo Garbę ir Orumą.

Lietuva didelė ne žemėlapyje. Didelė gyvenimo išmintimi.

Virgilijus Liauška

Kai žmogus stengiasi būti nuoširdus, jis jau nenuoširdus.

V. Kubanevas

Geriau nepasakyti visko, negu pasakyti per daug.

L. Tolstojus

AR ŽAISLAS RIMTA PREKĖ?

— Labai, — tarė „Neringos“ kultūrinių prekių gamybinio susivienijimo generalinis direktorius Algimantas Matulevičius. — Kol mūsų namuose ir mūsų kaimynų namuose krykštaus vaikai, tol žaislų reikės...

Sukurti šiuolaikinį žaislą, o tuo labiau jį pagaminti nėra taip paprasta. Mažas žmogus mokosi pažinti pasaulį, liedsdamas daiktus ir suvokdamas jų proporcijas, pasikirtį. Pasiskaitę M. Katkaus „Balanos gadyne“, rasime žinių, kad aname šimtmetėje kaimo mergytėms užtekdavo lėlyčių, susuktų iš šiaudų gniūžtelių, na, o nūnai kiekvienam kaimo name rasime žaislinių automobilių modelių, puošniom suknioms parėdytas gražuoles lėles.

— Nuo primityvaus žaislo — prie tobulo, pagaminto naudojant naujausias technines žinias, — toks žaislų gamybos kelias, — pasakė Algimantas Matulevičius.

Nelengva suspėti koja kojon su pasauliniu lygiu. Kaipgi sekasi neringiečiams? Akivaizdų liudijimą, kad reikalai juda tvarkingai ir spėriai, pamačiau ant generalinio direktoriaus stalo: šviežius bendradarbiavimo su Lenkijos įmonėmis kontraktų projektus, jau parengtus pasirašyti. Bendra darbų programa pagal juos sieks beveik milijoną rublių. Ką gi ruošiasi daryti „Neringa“?

— Pirmiausia mes Lenkijos kolegoms perduosime žaislinio ekskavatoriaus gamybos technologiją ir įrengimus — šis žaislas pas mus jau nebeturi tokios paklausos kaip anksčiau, o ten labai pageidaujamas, — tęsė pasakojimą generalinis direktorius, — savo ruožtu iš Sedlico žaislų gamyklos planuojame perimti elektrinių mikrovariklių gamybos subtilybes, o šią naują mūsų produkciją bus galima pamatyti ant prekystalių ir įmontuotą žaisluose po metų, su Čentstakovo žaislų gamykla kooperacijos būdu pradėsime gaminti originali žaislinių automobilių „Turbo“, iš Olecko žaislų gamyklos, esančios kaimyniniuose Suvalkuose, tiesimės elano vatą, kurios mums trūksta, kad lietuviški minkšti žaislai pradėtų užtikrintai užkariauti tarptautinę rinką. Su naująja produkcija tikimės ateinančiais metais sėkmingai dalyvauti Miuncheno pasaulinėje žaislų mugėje.

Liaudies išmintis sako, kad norai priklauso nuo galimybių, o ne atvirščiai. Ar pavyks neringiečiams ši programa minimum? Lančydamosis susivienijime, buvau „Neringos“ gaminių asortimento kambaryje, kur veidrodiniuose stenduose puikuojasi trys šimtai gaminių, tarp jų — apie pusantro šimto žaislų pavyzdžių. Tačiau kai pradėjom aptarinėti labiausiai vykusius ir dailius modelius, nuolat girdėjau: šitas modelis ateinančiais metais jau nebus gaminamas Susidomėjau: kodėl? Pasirodo, atliekama kruopšti paklausos analizė, o gamyba operatyviai reaguoja į jos rezultatus. Vieną modelį keičia kitu. 1988 metais susivienijime imta gaminti beveik keturios dešimtys naujų žaislų, žinoma, asortimente nemaža ir kultūrinių prekių — nauja izopleno rūšis, naudojama vietoj sienų apmušalu bilonėliai benziniui su specialiu piltuvu, kuriuos jau perka užsienio firmos, benzino filtras, nauji vaikiški vežimėliai. Kasmēt, pažymėjo susivienijimo specialistai, atnaujinama apie 10 procentų gaminių asortimento. Suprantama, kad toks partneris kelia pasitikėjimą kolegoms iš kitų šalių. Juoba, neringiečiai gali parduoti ne tik produkciją, bet ir technologiją, įrengimus, apmokyti specialistus jais dirbti. Matyt, todėl su jais dabar

6

siekia bendradarbiauti ne tik lenkų ir suomių, bet ir čekų bei vengrų firmos. Su Čekoslovakijos „Kroperatyvų sąjunga“ planuojama gaminti kelių modelių žaislinius automobilius, tarp jų ir naujos kartos žaisla — radijo bangomis valdomą lenktyninį automobilį, o su gamykla „Gama“ iš Ceske Budejovičių netrukus bus bendrai pradėtas gaminti „Lenktyninis autotodromas“, kuris puikiai tiks kalėdine dovanėle vyrėlesnio amžiaus vaikams. Su vengrų kooperatyviniu susivienijimu iš Oroschazio miesto derinamas klausimas, kaip

neringiečiams įsavinti vienkartinę indų iš polistirolo gamybą. Lietuvoje jie labai populiarūs, jau seniai kalbama, kad kultūrinis lygis verčia atsisakyti popierinėmis servetėlemis valgyti gatvės virtuvėse iškeptas dešreles, o iš varančių popierinių stiklainių gerti limonadą per krepšinio varžybas.

— Mūsų naujovių garantas — tiesioginiai ryšiai, — tarė atsisveikindamas generalinis direktorius.

Viktoras Armalis

JAU IR ŠIMTMETIS

Kasmēt dabar galime prisiminti pažangiosios išeivijos žymius veikėjus ir jų kultūros darbus, nes vis sukanka ypatingos datos: šimtmėtis nuo vieno ar kito rašytojo, kultūros veikėjo gimimo. Štai 1988 metais sukako šimtas metų nuo G. Baltakio, P. Jatulio, J. Vilkelio, J. Kanaversko, užpernai — L. Prūseikos, Pr. Balsio. Tai žmonės, kurių įnašas į lietuvių darbininkišką kūrybą yra savitas, įdomus, o kartais — ir reikšmingas. Deja, šių datų, tradiciškai pagerbiamų, pagausėjo, o jų prisiminimas suretėjo.

Na, o 1989-aisiais prisiminsime dar vieną sukaktį: prieš šimtą metų vasario 18 d. gimė rašytojas Algirdas Margeris, tikroji pavardė — Konstantinas Seštokas. Gydytoją ir rašytoją daugelį metų gerai pažinojo Čikagos lietuviai. Emigravęs į JAV 1907 metais, A. Margeris Amerikoje baigė medicinos mokslus ir ilgą laiką dirbo gydytoju. Įsitraukęs į socialistinę veik-

VASARIO 18 DIENA PRIEŠ 100 METU

Suvalkijoje mažžemių Sarmačinų kaimo valstiečių šeimoje gimė lietuvių rašytojas Algirdas Margeris, tikroji pavardė — Konstantinas Seštokas. Mokslo jis mažai ragavo, nes tėvai tam tikslui neturėjo lėšų. Tačiau mažasis Seštokas buvo smalsus, įnikęs į knygas. Gana anksti jis susipažino su slapta literatūra, kurią apylinkėje platinavo skulptoriaus Petro Rimšos tėvas. Kilus 1905 metų revoliucijai, jaunuolis pritampa prie revoliucionierių ir kiek galėdamas jiems padeda. Tačiau revoliucijai pralaimėjus, stengdamasis išvengti persekiojimų, Konstantinas Seštokas emigruoja ir apsigyvena Jungtinėse Amerikos Valstijose. Nors ir sunkiai dirbdamas, jis siekia žinių, baigęs universitetą, dirba gydytoju. Ir čia jis aktyviai reiškiasi visuomeniniame gyvenime, dalyvauja lietuvių socialistų sąjungos veikloje: skaito paskaitas, platina laikraščius. Tuo pačiu nenutraukė ryšių ir su Lietuva, du kartus joje lankėsi, savo įspūdžius aprašė knygose.

Algirdas Margeris išleido romanus „Širdies rūmai“, „Saulės rūstybė“, apsakymų rinkinius „Čikagos šešėliai“, „Mėlynos akys“ ir kitus. Be to, parašė publicistikos ir kalbotyros mokslo veikalą „Amerikos lietuvių ir anglų kalbų skolinių žodynas“.

Mirė rašytojas Lietuvoje 1977 metais.

DR. JONO ŠLIŪPO ARCHYVAS

Amerikos lietuvių kovotojo ir veikėjo „Aušrininko dr. Jono Šliūpo vardo Archyvas“ turtėja. Jam dosniai aukoja tiek senieji, tiek ir naujieji ateiviai. Ypač nemažas skaičius aukotojų prisidėjo ir iš Lietuvos, kada inž. Vytautas Šliūpas su žmona Vanda ten lankėsi, kaip „Tėviškės“ draugijos svečiai, rugsėjo-spalio mėnesiais. Vėliausiu skaičiavimu aukotojų skaičius jau peršoko 100 dosnių lietuvių.

Laikraščio „Vilnis“ skaitytoja Ksavera Karosienė, gyvenanti netoli San Francisco, Californijoje, tapo viena iš vėlesniųjų ir didesniųjų aukotojų. Ksavera Archyviui perdavė 8 dėžes senų ir naujesnių lietuviškų knygų, savo tėvo Rapolo Baltruono rankraščių, lietuviškų paveikslų, drožinių ir gintaro dirbinių. Bet vertingiausios jos dovanos buvo, tai senų, prieš Pirmąjį karąėjusių laikraščių — „Kova“, „Moterų Balsas“, „Mūsų Tiesa“, „Darbininkų Tiesa“, „Naujoji Gadinė“ ir kt. komplektai, kuriuose nemaža

rašyta ir apie dr. Joną Šliūpą, tiek už, tiek ir prieš jį.

Lietuviai, norintieji prisidėti savo aukomis prie „Aušrininko dr. Jono Šliūpo Archyvo“, prašome rašyti Archyvo tvarkytojui inž. Vytautui Šliūpai, P. O. Box 613300, So. Lake Tahoe, Cal. 95761-3300. Nesvarbu ar paaukosite daug ar mažai lietuviškų istorinės svarbos arba kultūrinės vertės raštų, knygų ir kitokių dalykų — prisidėsite prie lietuviškos kultūros apsaugojimo ir išlaikymo Amerikoje.

Archyvo Draugas

Detroit, Michigan

Bowleriai

Bowlerių susirinkime 1989-iesiems metams išrinkta nauja valdyba: pirmininku Tony Rye, vicepirmininku Chuck Tvaska, išdininku Alfons Rye, ir sunkiausia darba atliks sekretorius Bill Milus. Nors bowleriai nutarė neruošti pasilinksminimo švenčių proga, bet Minnie ir Chuck Tvaskai gražiai išpuošė Detroito Lietuvių klubą žiemoms papuošalais ir švieselėmis, taip kad po pamokų gruodžio 10 d. visi linksmi praleido šventinį vakarą gražiam Kluve. Virtuvės patiekalus paruošė Minnie ir Chuck Tvaska bei Ann Maezes; virtuvėje patarnavo Minnie Tvaska, Emma Rye, Donna ir Marsha Tomes ir Ann Balchūnas. Alfons Rye pardavinėjo bilietus.

LDS susirinkimas

LDS 21 kp. nariai buvo susirinkę Klubo patalpoje gruodžio 4 d. 1989-iesiems metams išrinkta valdyba: pirmininkas Tony Vasaris, vicepirmininku Chuck Tvaska, užrašų sekretorium Alfons Rye; finansų sekretore ir išdininke Ruth Gugas; išdo globėjų pareigoms Minnie Tvaska ir Emma Rye.

Po susirinkimo buvo vaisės, kurias paruošė Millie Vasaris; jai virtuvėje pagalbėjo Alice Butėnas Stacey, Mary Nienus ir Emma Rye. Ruth Gugas iškepė skanius tortus — pyragus.

Investuotojai

Tas Loogan Investment klubas posėdžiavo Detroito Lietuvių klubo patalpoje gruodžio 17 d. Narius priėmė ir pavaišino Tony ir Millie Vasaris. Kadangi buvo švenčių laikotarpis, Vasariai pakvietė narių žmonas. Po susirinkimo, švenčių proga visi linksmėsi prie skanių vaišių ir gėrimų, kuriuos pateikė Tony ir Millie Vasaris. Visi pasikeitė ir dovanomis.

Klubiečių veikla

Detroito Lietuvių klubas savo priešmetiniame susirinkime gruodžio 18 d. aptarė keletą svarbių reikalų; perrinko 1989-iesiems metams tą pačią valdybą: pirmininke St. Masytę; vicepirmininku Tony Vasari; užrašų sekretorium John Smith; finansų sekretorium Kęstutis Garelis; išdininke Ruby Jeske; išdo globėjais Chuck Tvaska ir Albert Stacey; tvarkos palaikytoja — maršalka — Minnie Tvaska.

Po susirinkimo, taip kaip kvienais metais, Klubo valdyba visiems paruošė vaisės. Skanius sausainius pateikė mūsų muzikė Estelle Smith.

Kadangi Klubu nuolatini šeimininkė Antoinette Garelis serga,

įsiskaitė...

Vilnia, 1989 m. vasario 16 d.

Algirdas Margeris, Amerikos lietuvių rašytojas

lą, jis ilgokai buvo sutapęs su dešimtiesiais socialistais, „Naujiųjų“ šalininkais. Jie po Antrojo pasaulinio karo ir išleido jo pagrindinius veikalus — romanus „Šliūptarniai“, „Širdies rūmai“, „Saulės rūstybė“, apsakymų knyga „Čikagos šešėliai“ ir kt.

lačiau apsilankęs Tarybų Lietuvoje, A. Margeris tvirtai pasuko su pažangiečiais, su „Vilnimi“. Parašė kelionių po Tarybų Lietuvą reportažų knygas. Jo grožinės literatūros veikalai buvo išleisti Vilniuje. A. Margeris knygos Lietuvos skaitytojų geriau supažindino su senųjų Amerikos lietuvių buitimi, gavo gilesnį supratimą apie mūsų tautiečių tikrąjį likimą. Jo veikalai praturtino proletarinę lietuvių literatūrą naujomis temomis, buities problematika ir vaidais.

Nusipelnė lietuviškai kultūrai A. Margeris ir paruošdamas bei išleisdamas Amerikos lietuvių kalbos amerikozmų žodyną, kuris, deja, labai sunkiai surandamas, o toks naudingas.

1967 m. A. Margeris grįžo gyventi į Lietuvą, apsigyvendamas pas sūnų Vilniuje. Tačiau sveikata neleido įsitraukti į kūrybinę veiklą, nors Lietuvos gyvenimu labai domėjosi. Mirė jis 1977 metais, per pačias Kučias, gruodžio 24 d. Palaidotas buvo Amerikos kapinėse greta daugelio žymių Lietuvos kultūros veikėjų. Jis paskaitė knygas, nuopelnai šviesus Lietuvos patrioto atminimas.

Prisiminti ir prieš šimtą metų gimę proletarinis poetas Kazys Bizauskas, rašęs Saulės Brolio slapyvardžiu, bei K. S. Lietuvaitės vardu žinoma Kotryna Sinkevičiūtė-Pakušaitienė, apie kuriuos Lietuvos žmonės, besidomintys išeivija, sužinojo tik pastaraisiais metais.

Na, o jei žvelgsime dar į netolimą ateitį, prisiminsime, jog sukaks šimtas metų nuo V. Andruolio, V. Bovino, J. Jako ir kitų žinomų pažangiečių gimimo.

Vladas Vlešintas

(Atkelta iš 6 pusl.)

virtuvėje maistą paruošė Emma Rye. Patarnavo Mary Nienus, Alice Butėnas Stacey, Estelle ir Emma.

Pasivažinėjo

Padėkavonės dienoje klubiečiai Albert ir Alice Stacey lankėsi pas savo dukrą Kathy ir jos šeimą Rhode Island valstijoje.

Sulaukti naujų metų klubietė Ruth Gugas lankėsi pas savo dukrą Pat ir šeimą Atlanta, Georgia.

Atsimenate Marilyn Butkus? Ji su savo draugu Norman ir kita šeima nuskrido į Cancun, Mexico.

Visi džiaugėsi pavykusiomis kelionėmis ir vaisėmis.

Paminėjome

Po LDS 21 kp. sausio 8 d. metinio susirinkimo finansų sekretorė-įdėninkė Ruth Gugas prie baro visus pavaišino. Tai buvo mirusio Servit Gugo dviejų metų sukaktuvių paminėjimas. Jos mylimas vyras, LDS prezidentas Servit Gugas mirė 1987 m. sausio 10 d.

Sveikiname

Sausio 25 d. vienas pirmųjų Klubo narių, Petras Stasikaitis, paminėjo savo 98-erių metų gimtadienį. Jo brolis Mike Stunskas ir brolienė Pat Stunskas Petrą pasveikino ir jam palinkėjo sveikatos ir daug laimės ateityje. Mes, klubiečiai, taip pat Petrą Stasikaitį sveikiname jo gimtadienio proga.

Ryšiai su Sovietais

Detroito priemiesty, Dearborne, yra pagarsėjęs Ford muziejus vadinamas Henry Ford Museum. Per visą gruodžio mėnesį, kas tik muziejų lankė, galėjo pasirašyti savo vardą-pavardę ir gyvenvietę. Visų parašai susegti į ilgą retežį-lenciūgą-chain.

Vienoj pėdoj ilgumo tilpo penki parašai. Per mėnesį laiko muziejaus atstovai surinko lankytojų parašus iš visų JAV 50 valstijų, iš 78 valstybių ir 11 provincijų. Retežius-lenciūgas buvo virš 5,577 pėdų daugiau mylios ilgumo. Šis Retežis vadintas Draugystės Retežiu, ir tai buvo taikos ir draugiškumo pranešimas bei geri linkėjimai Tarybų S-gos prezidentui Mikhail Gorbachev bei visiems gyventojams Tarybų Sąjungoje visų Amerikos gyventojų vardu, bet specialiai tų, kurie muziejuje pasirašė. Buvo apie 30,000 parašų. Muziejaus atstovė Margaret Johnson pareiškė, kad šis draugystės retežius sudėtas į didelę dėžę ir sunkvežimiu nuvežtas į Tarybų S-gos ambasada Washingtone sausio 13-14. Su ambasada iš anksto buvo sutarta, kad jie tą draugystės retežį pristatys Gorbachevui. Margaret Johnson dar sakė, kad apie tai išgirdusių daug žmonių bandė pasirašyti, bet jau perėlu-retežis pasiūstas. Atrodo, kad ir Michigan gubernatorius išsireiškęs, gal kaip nors perdavimo ceremonijoj dalyvausiąs.

Henry Ford muziejus ir jo darbininkai Tarybų Sąjungą gražiai pasveikino švenčių proga. **Stefanija**

Mirė Valteris Keršulis

Sulaukęs šimto metų amžiaus, sausio 15 d. New Yorke mirė vienas veikliųjų Amerikos lietuvių pažangaus judėjimo veteranų — Valteris Keršulis. Su savo žmona Bronė (Zmitraitė) Keršulis per ilgus dešimtmečius rėmė pažangiąją spaudą, dalyvavo visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje, domėjosi savo tėvynės Lietuvos ir jos žmonių likimu.

Laidotuvių koplyčioje, Woodhaven, N. Y., sausio 16-ąją dieną susirinko būrys jo draugų ir pažįstamų tarti jam paskutinį atsisveikinimo žodį. Mildred Stensler atsisveikino su velioniu "Aido" choro vardu. Tame chore Valteris ir Bronė Keršuliai dainavo ilgus metus ir darbavosi jo valdyboje. Draugų vardu atsisveikino dr. Henry Yuška, Nellie Sumbris, Lietuvos diplomatas, dirbantis Jungtinėse Tautose Juozas Grigutis, Lietuvos žurnalistas Jonas Lukoševičius ir kt. Viktoras Bekeris pagrojo progai pritaikytos muzikos.

Cypress Hills kapinėse, kur Keršulio palaikai palaidoti prie jo žmonos Bronės, mirusios prieš ketverius metus, visų vardu su velioniu atsisveikino newyorkietis laikraštininkas Jonas Valaitis. Jis trumpai papasakojo apie Keršulio gyvenimą ir veiklą. Žodį tarė ir Nellie Sumbris.

Palikę ant karsto po gėlę, su velioniu atsisveikino ir visi jį padėjusieji į jo amžino poilsio vietą. Nelė Ventienė, rūpinusis laidotuvėmis, pakvietė visus pietų, kada taip pat daugelis prisiminė Valterį ir Bronę Keršulius, kurių sodyboje Brooklyne ilgus metus vykdavo įvairūs pasitarimai ir pobūviai, kur viešėdavo svečiai iš Lietuvos. Keršuliai ir patys buvo lankęsi porą kartų Lietuvoje, iš kurios jie buvo atvykę į Ameriką. Lietuvoje savo laiku gyveno ir jų giminės, dabar jau mirę.

Valteris buvo gimęs 1898 m. rugsėjo 15 d. Kurkličiuose, Rokišk-

W. Keršulio nuotrauka

io rajone. Atvykęs į Ameriką 1914 m., pradžioje gyveno Rochestery, paskui Detroito, o nuo 1920 m. — New Yorke, kur prasidėjo glaudūs ryšiai su "Laisvė", ALDLD, "Aido" choru. "Laisvė" ir "Vilnį" skaitė ir

rėmė visą laiką. Ilgus metus buvo "Laisvės" Direktorių tarybos, jos Namų bendrovės direktorių tarybos pirmininku, darbavosi Amerikos lietuvių piliečių Klube. Duoną pelnydamasis siuvimo pramonėje, savo laisvalaikį paaukojo lietuvių pažangiajai veiklai.

Lietuvoje Keršulis gimė pavarde Dagys. Jo tėvas buvo Zigmantas, o motina Ona Tumaitė.

Keršulio žmona Bronė Keršulienė-Zmitraitė buvo gimusi 1889 m. spalio 15 d. Į Ameriką atvyko 1912 gyveno Binghamton, N. Y. Ji taip pat dalyvavo pažangiečių veikloje, dainavo choruose, vaidino. Nuo 1958 gyveno Brooklyne kur ir prieš keletą metų mirė, kur ir palaidota. Greičiausia Valteris norėjo būti palaidotas Brooklyne, nors vis galvojo apie Lietuvą. **S. N.**

St. Petersburg, Fla.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB

314 — 15th Ave. So.

The holidays were celebrated in fine style with very good attendance.

Christmas was celebrated on Dec. 24th. The hall and tables were beautifully decorated by the chorus members and our talented Helen Habala. Also, mistletoe was strategically hung and put to good use. Among those attending were two visitors from Lithuania. Helen Sharkey's nephew, Algis Čiuksys from Ukmergė and Elvyra Českevičienė from Elektrėnai. We were also glad to welcome members Minnie and Chuck Tvaska, here from Michigan. They made their usual much appreciated mushroom raffle donation. Minnie was still wearing the cast on her arm, but said it would be removed soon. The

chorus entertained with several appropriate Christmas songs. They surprised everyone when they produced and rang bells while singing "Jingle Bells."

The New Year celebration was held on Saturday, Dec. 31st. It was also the annual benefit for the chorus. After a delicious dinner of homemade sausage and kraut, the chorus presented its well received concert. The chorus finished by singing "Happy New Year" in Lithuanian and English. That is when streamers were sent flying from every table — a big mess, but oh! what fun!

Our loyal and generous member, Matt Soric, surprised his wife, Mary. In honor of her birthday, he furnished two large birthday cakes, which were served to everyone. Happy Birthday was sung by everyone.

All in all, it was a most happy way to wind up year 1988. oh! What fun! — We extend our thanks to Special Note — We extend our thanks to Stefanija for the nice comments about our club in her article about her recent visit to Florida **MB**

BUVO SUNEGALAVUSI J. VESELY

Neseniai buvo sunegalavusi aktyvi LDS Monarchs kuopos darbuotoja Jessie Vesely. Nors priepuolis, kaip ir daugeliui žmonių, buvo ciliinis, bet skausmingas, ku skubiausiai reikėjo vykti ligoninėn, kur skubiai jai buvo išimtas pendikas.

Sėkmingai pavykus operacijai, po dienos kites grįžo į namus ir tenka laukti ne po ilgo vėl ją matysime savo tarpe susirinkimuose bei tradiciniuose monarchiečių pasivažinėjimuose viename bei kitame restorane. **Monarchietis**

LAIŠKAI IS FLORIDOS

Mary Brennan, gyvenanti Clearwater, Fla., kasmet atsiunčia narinę duoklę savo motinos Mary Valaitis Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijai. Laiške rašo, kad motiną teko atiduoti senelių priežiūros namams (nursing home), kur jaučiasi gana gerai, net laimėjo 16 svarų svorio. Toliau pažymi, jog esanti patenkinta, kad "Vilnyje" tilpo jos angliškai parašyta iš Floridos žinutė.

Frank Mack (Mockapetris) sulaukęs gilios senatvės turi problemų kaip ir kiti seni žmonės, bet daug neaimanuoja, gerų draugų padedamas gyvena vis dar vienas. Lūžna esą tik tiek, kad daug gerų draugų bei bičiulių jau nebėra, bet lietuvių Senior Citizens klubas galvina dėka klube veikiančiam Dainos Mylėtojų chorui, kuriam vadovauja Helen Janulis, Stanley Kuznickas. Nesigaili Mockapetris komplimentų klubo šeiminkėms už paruošimą sveikų pietų ir visiems kitiems klubo darbuotojams. **Nellie De Schaaf**

LAIŠKAI IR PARAMA

Gerb. J. Urbikui

Prisiunčiu čekį sumoje \$44.76, tai auka nuo buvusio LLD 198-osios kuopos, San Francisco-Oakland, Cal. Kadangi jau keleri metai kaip LLD negyvuoją, tai nutarėm kuopos išdą likviduoti.

Dar noriu pažymėti, kad draugė Ks. Karosienė pardavė savo namą ir persikėlė gyventi į mažesnę butą. Jaučiasi pavargusi. Ims laiko kol sustiprės. Linkime jai energijos ir laimės naujoje vietoje. San Leandro, Cal.

V. Taraškienė

Enclosed please find a check for \$30 for renewal of my subscription with balance, as a donation.

Virginia Wrobel

Evergreen Park, Ill.

Sanpetersburgietė Mary Brennan atsiuntė atnaujinusi dvi prenumeratas ir \$55 auką. Vieną prenumeratą atnaujino plačiai žinomai newyorkietei Helen Esker su \$50 auka laikraščiui, antrą — sanpetersburgietei Helen Sharkey su \$5 auka.

Detroitietė Stefanija Masytė atsiuntė penkias prenumeratas, atnaujintas čia Amerikoje ir dvi naujas į Lietuvą.

Alfons Rye atsinaujindamas prenumeratą sau pridėjo \$10 auką laikraščiui.

Cicerietė A. Dočkienė atsinaujino prenumeratą, ir pridėjo laikraščiui \$15 auką.

Administracija

7

NAUJŪJŪ METŪ PROGA

LINKIU SVEIKATOS IR DAUG SAULĖTŪ DIENŲ GIMINĖMS IR DRAUGAMS ČIA AMERIKOJE IR TARYBŪ LIETUVOJE.

D. YUDEN-MURELIS
Warminster, Pa.

Vilnis, 1989 m. vasario 16 d.

TARPE MŪSŲ

— Cicerietė Anelė Dočkienė jau dūnasi, kad kamuoja artritą negalėjo dalyvauti ilgametės savo draugės Anna Jokubauskienės laidotuvėse. Antoneta ir Pranas Vaitkai buvo nuvykę pas ją. Atnaujino prenumeratą ir gavo laikraščius aukų.

— Antoneta ir Pranas Vaitkai buvo nuvykę pas Juliją Maraziene, gulinėją ligonės patalę. Ištikta paralyžiaus ji nevaldo kairiosios kūno dalies. Laiminga tiek, kad stropiai ją prižiūri seserėčia. Jos adresas dabar yra: 6811 S. Talman, Chicago, Ill. 60629.

— Nellie O'Brien (Gizevich) praėitą rugsėjo mėnesį turėjo kelio gurnelyje operaciją. Vėliau kelis kartus turėjo atgulti ligoninėn dėl kraujo krešulio užsikimšimo. Nellie su broliu John ir švogeriu Alphonse Antonowitz dalyvavo Anna Jokubauskienės laidotuvėse.

— John Feiza džiaugiasi gavęs laišką iš Arizonos nuo Vanda Gaidam, su kuria savo laiku drauge dainavo garsioje "Lakštūčių" grupėje. Vanda rašo, jog su daina neatsiskyrusi, dainuoja Arizonos pensininkų chore ir patenkinta aktyviai dalyvaudama jų judėjime, nuobodžiauti nereikia.

— Paulina Motečius jau trečietai kasmet paštu atsiūčia narystės duoklę Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijai, bet kadangi gyvena toli ir nevairuoja automobilio, dalyvauti kultūričių rengimuose bei susirinkimuose jai sunku. Tačiau Paulina iš spaudos žino kas pas mus dedasi.

— Antoneta Vaitkus apgalvėtauja, kad jos sesuo, atvykusi iš Lietuvos, negalėjo ilgai paviešėti. Vaitkai galvojo, kad galės pas juos pabūti iki kovo mėnesio, bet Justinai reikėjo grįžti į namus sausio pabaigoje.

— Visuomet nudžiungu gavusi Mildred Kubilius laišką, kuriame esti įdėta iškarpa iš "Arkansas Gazette" laikraščio. Nežiūrint kiek daug skaitau, galui jam nėra.

ATSIŠVEIKINUS SU ANNA JACOBS

Šių metų sausio 21 diena buvo liūdna Anna Jacobs šeimai, jos draugams bei draugėms, kai reikėjo su ja atsisveikinti ir jos kūną nulydėti į Lietuvių Tautines kapines ir palaidoti. Mirė ji palikdama liūdesyje sūnų Albertą, jo žmoną, anūkus, proanūkius ir kuriuos ji priklausė organizacijose narius, pažįstamus. Dideliame nuliūdime paliko savo draugę Marcelle Mažeiką, kuri ją slaugė iki paskutinio jos atodūso.

Šermeninėje, pilnutėje žmonių, prie karsto atsisveikinimo kalbą pasakė angliškai ir lietuviškai Matt Batus. Ypač gilų įspūdį padarė jo atsisveikinimo kalba, pasakyta lietuviškai jaunajai kartai, čia gimusiai ir augsiai. Palydint į kapines automobilių vora buvo tokia ilga, kokios nesame matę per daug metų. Ir nenuostabu, Anna mirė sulaukusi 97 metų, kovo mėnesį būtų buvusi 98 metų. Tiek metų išgyvenusi ir veikusi įvairiose organizacijose, jos pažintis buvo gana plati.

Nekalbant apie jos aktyvų reikimąsi išeivijoje, nemaža ji davė ir šiai svečių žemei kritiškais Antrojo Pasaulinio karo metais, ypač Raudonajam Kryžiui, kuriam ji dirbo valandų valandas be atlyginimo, o sulaukus senatvės kiek ji prisivėnė žaisliukų bei lėlyčių neturtingus vaikus apdovanoti per Kalėdas ir Naujus metus! Amerikietiškos spaudos duotais pranešimais, daugiau kaip 1,000 neturtingų vaikų dovanėlimis padarė laimingais per šventes.

Išsėkis ramiai, miela geraširdė drauge. Mes + vęs nepamiršime kol mūsų krūtinėse plaks širdis.
Nellie De Schaaf

—Buvusi čekagietė Joana Grigas, gyvenanti Utah valstijoje, rašo, jog sveikata negali pasigirti, bet save apsižiūri pati. Priklauso pensininkų organizacijai, kuri narius surenka, nuveža į klubą ir parveža.
Nellie De Schaaf

NUOSIRDUS AČIŲ

Dėka sesutei Antonetai ir švogeriui Pranui Vaitkui antrą kartą lankiausi Amerikoje. Giminių, draugų bei pažįstamų, pas kuriuos tik teko staptelti, visų buvau nuoširdžiai priimta, vaišinta ir netgi

apdovanota. Didelį malonumą turėjau ir Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos pobūvyje. Parodyto man nuoširdumo niekad nepamiršiu. Nuoširdžiausias ačiū visiems, ypač sesutei ir švogeriui

Pranui Vaitkui už sudarymą sąlygų dar kartą su jumis susitikti, mielieji.

Grįždama namo puoselėju viltį, kad anksčiau ar vėliau su jumis visais teks susitikti Lietuvoje. Mano namų durys bus visiems atviro, kaip jūs savąsias atvėrėte man.

Ačiū ir dar kartą ačiū, ir iki pasimatymo mano gražiame Kaune.

Justina Saveljėva

MIRUS WALTER KERŠULIUI

(Brooklyn, N.Y.)

Reiškiamė gilią užuojautą velionies artimiesiems, buvusio laikraščio "Laisvės" darbuotojams, visuomeniniame judėjime bendražygiams, draugams ir pažįstamiems čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje.

ONA ČEPULIENĖ
NASTĖ BUKNIENĖ
J. ir A. KATINAI
E. ir N. SHUMBRIAI
N. VENTIENĖ
A. YAKSTIENĖ
W. ir E. YUSKOVIČIAI

H. YASKEVICIŪTE
E. YOUNG
H. JUŠKA
ANTONIETA MAZGA
TESSIE STOČKIENE
M. STENSLER
FELIX ir ADELĖ
SUPSEVIČIAI

MIRUS ANNAI JACOBS – JOKUBAUSKIENEI

(Chicago, Ill.)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnui Albert, jo žmonai Anna, mirusio sūnaus Frank našlei Olgai, anūkam Raymond, Wayne, Frank Jr. ir keturiems proanūkiams, seserėčioms Valerijai Urbikas ir jos vyrui Tony, Lillian Roller ir jos vyrui Ernest, kitiems artimiesiems, draugams ir pažįstamiems.

PAULINA MOTECZUS — Chicago
ALVINA STRICH — Kenosha

MIRUS ANNAI JACOBS – JOKUBAUSKIENEI

(Chicago, Ill.)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnui Albert, jo žmonai Anna, mirusio sūnaus Frank našlei Olgai, anūkam Raymond, Wayne, Frank Jr. ir keturiems proanūkiams, seserėčioms Valerijai Urbikas ir jos vyrui Tony, Lillian Roller ir jos vyrui Ernest, kitiems artimiesiems, draugams ir pažįstamiems.

MIKE ir ALBINA BATUTIS
Chicago, Ill.

MIRUS ANNAI JACOBS – JOKUBAUSKIENEI

(Chicago, Ill.)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnui Albert, jo žmonai Anna, mirusio sūnaus Frank našlei Olgai, anūkam Raymond, Wayne, Frank Jr. ir keturiems proanūkiams, seserėčioms Valerijai Urbikas ir jos vyrui Tony, Lillian Roller ir jos vyrui Ernest, kitiems artimiesiems, draugams bei pažįstamiems.

B. RASINS
Chicago, Ill.

MIRUS WALTER KERŠULIUI

(Brooklyn, N.Y.)

Reiškiamė gilią užuojautą velionies artimiesiems, buvusio laikraščio "Laisvės" darbuotojams, visuomeniniame judėjime bendražygiams, draugams ir pažįstamiems čia Amerikoje ir Lietuvoje.

NELLIE ir EDMUND SHUMBRIAI
Bayside, N.Y.

MIRUS ANNAI JACOBS – JOKUBAUSKIENEI

(Chicago, Ill.)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnui Albert, jo žmonai Anna, mirusio sūnaus Frank našlei Olgai, anūkam Raymond, Wayne, Frank Jr. ir keturiems proanūkiams, seserėčioms Valerijai Urbikas ir jos vyrui Tony, Lillian Roller ir jos vyrui Ernest, kitiems artimiesiems, draugams ir pažįstamiems.

JOHN PATECKAS
ALFONSAS PATECKAS
LINDA (PATECKAS) SLIVA
CHRIS SLIVA

MIRUS ANNAI JACOBS – JOKUBAUSKIENEI

(Chicago, Ill.)

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnui Albert, jo žmonai Anna, mirusio sūnaus Frank našlei Olgai, anūkam Raymond, Wayne, Frank Jr. ir keturiems proanūkiams, seserėčioms Valerijai Urbikas ir jos vyrui Tony, Lillian Roller ir jos vyrui Ernest, kitiems artimiesiems, draugams ir pažįstamiems.

HELEN TRUSK ir ALDONA ŽEKAS
Chicago, Ill.